

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง
อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

พรชัย ปิ่นเพชร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**FACTORS AFFECTING THE STRENGTHS OF TACHONG
SUBDISTRICT MUNICIPALITY IN LAHANSAI DISTRICT,
BURIRUM PROVINCE**

Pornchai Pinpet

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

March 2012

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์		
ผู้วิจัย	พรชัย ปิ่นเพชร		
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน	ที่ปรึกษาหลัก	
	รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2555

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะขององค์การ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร และด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากร ได้แก่ บุคลากรของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8894 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยโดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านส่งผลอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และด้านลักษณะขององค์การ ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลควรมีการศึกษาสูง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลบรรลุวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้างานออกพบปะ เชื่อมเยินประชาชน เพื่อรับทราบปัญหา และแก้ไขปัญหา ให้ตรงความต้องการ และส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อฝึกทักษะ ความรู้ ในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ ตามลำดับ

TITLE Factors Affecting the Strengths of Tachong Subdistrict Municipality in Lahansai District, Buriram Province

AUTHOR Pomchai Pinpet

INDEPENDENT STUDY ADVISORS

	Associate Professor Prajan Kanawan	Major Advisor
	Associate Professor Prasit Suwanarak	Co-advisor
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR 2012

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the factors affecting the strengths of Tachong Subdistrict Municipality in Lahansai District, Buriram Province in 4 aspects: organization characteristics, environment characteristics, personnel, and administration and operation. The samples were all 170 personnel of Tachong Subdistrict Municipality, and community leaders in Tachong Subdistrict Municipality, Lahansai District, Buriram Province. The research instrument used for collecting the data was a 3-part questionnaire, including check list, 5-rating scale, and open-ended form with its reliability at 0.8894. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, and standard deviation.

The findings were as follows:

1. The factors affecting the strengths of Tachong Subdistrict Municipality in Lahansai District, Buriram Province both as a whole and at each aspect were at "moderate" levels. The ranking from the highest to the lowest mean scores were personnel, administration and operation, environment characteristics, and organization characteristics, respectively.
2. The additional opinions and suggestions with the highest percentages were the administrators and personnel should gain high education for providing the administration in subdistrict municipality to reach its goals, followed by the administrators and heads of each working division should go to visit people for gaining to know their problems and solve the problems directly based on their needs. The personnel should be promoted to attend the training regularly in order to practice their skills and operate their responsibility works, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ กรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่เอื้ออำนวยและ ประสานงานในการจัดทำารค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย สุปิงคลัด รองนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ นางวิมลรัตน์ สุทธิดี ท้องถิ่นอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และนางสาวสิริกาญจน์ ธรุภขสนธิ์ ปลัดเทศบาลตำบลหนองตะครอง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณา เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ สำหรับใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณเทศบาลตำบลตาจาง ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลตำบลตาจาง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลตาจางทุกหมู่บ้าน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลตาจางทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้รับจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณแด่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชี้นำคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

พรชัย ปิ่นเพชร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
	ความสำคัญของการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของการวิจัย.....	2
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
	แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล.....	5
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล.....	7
	แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง.....	19
	การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล.....	26
	บริบทของเทศบาลตำบลคาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์.....	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	64
วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	65
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	75
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	76
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	80
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	82
ภาคผนวก ง แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	84
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	90
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	93

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ข้อมูลประชากรตำบลสำโรงใหม่แยกเป็นรายหมู่บ้าน.....	37
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ของบุคลากรและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์.....	55
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน	56
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านลักษณะขององค์การ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	57
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายข้อ.....	58
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวมและรายข้อ.....	59
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	60
9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาล ตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์.....	62

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการขัดแย้ง	13
2 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบล.....	30
3 โครงสร้างและบุคลากรเทศบาลตำบลตาบดาง.....	41

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไทย ได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ ตั้งแต่ สมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งได้มีการแก้ไขปรับปรุงการบริหารราชการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นตลอดมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย

การปกครองของไทยเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สำหรับการจัดรูปแบบในการปกครองในประเทศไทยนั้น เป็นไปตามรัฐธรรมนูญของไทย ซึ่งแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็น 3 ส่วน คือ การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแต่ละส่วนมีความสำคัญแตกต่างกันออกไป

สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล ถือว่าเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง ในปัจจุบันซึ่งมีบทบาทภาระหน้าที่ที่พอสรุปได้ดังนี้คือ การกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน การกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การกิจด้านการจัดระเบียบชุมชน / สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย การกิจในด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรมและการท่องเที่ยว การกิจด้านการบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการกิจด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ทั้งหมดนี้จะประสบผลสำเร็จก็ด้วยการบริหารงานของเทศบาลนั้น ฉะนั้น ผู้นำองค์กรจึงมีความสำคัญ มีวิสัยทัศน์ มีกระบวนการทำงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แนวทางหนึ่งคือการบริหารงานแบบเปิด โอกาสให้บุคคลกร ในองค์กรและบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นออกความคิดเห็น อันจะส่งผลให้องค์กรมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

เทศบาลตำบลตาางในปีที่ผ่านมาได้มีการจัดการบริหารงานหรือการดำเนินงานดังนี้ การจัดการวางแผนหรือจัดทำแผนพัฒนาประจำปีจะไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทศบาลยังประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง ประชาชนจึงไม่ตระหนักถึงการจัดทำแผนพัฒนา ขาดความสนใจทำให้การทำงานหรือการพัฒนาเป็นไปแบบไม่ประสบผลสำเร็จ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยด้านลักษณะสภาพขององค์กร ปัจจัยด้านลักษณะแวดล้อม ปัจจัย

ด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการบริหารการปฏิบัติงาน ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควรจึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการขาดความเข้มแข็งขององค์กร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประชาชนในเขตบริการของเทศบาลตำบลตาจางและเขตดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จึงสนใจ ที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กรว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุง เสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้เกิดความเข้มแข็งในการบริหารงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัย โดยการบูรณาการจากแนวคิดของสเตียร์ (Steer, 1977 : 8 ; อ้างถึงใน สุกัญญา เอ็มอัมรรม. 2544 : 38-39) ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น จำนวน 170 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงนิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. ปัจจัย หมายถึง เหตุ หนทาง เหตุอันให้ผลเป็นไป เครื่องเกื้อหนุนหรือเหตุ ดันเหตุที่มีผลต่อการบริหารงาน ทั้งที่เป็นด้านลบ ด้านบวก ทั้งที่เป็นงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่องานส่วนตัว
2. ความเข้มแข็ง หมายถึง การปฏิบัติงานมีความร่วมมือร่วมใจทั้งบุคลากรและชุมชน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล จนเกิดความสำเร็จ
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง หมายถึง เหตุ หนทาง เหตุอันให้ผลเป็นไป เครื่องเกื้อหนุนหรือเหตุ ดันเหตุที่มีผลการปฏิบัติงานมีความร่วมมือร่วมใจทั้งบุคลากรและชุมชน ก่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล จนเกิดความสำเร็จต่อการบริหารงาน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ
 - 3.1 ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร หมายถึง ขนาด / ชั้นของเทศบาล รายได้ที่รัฐบาลจัดสรรให้ การแทรกแซงการปฏิบัติงานของเทศบาล จำนวนประชากร จำนวนพนักงาน เจ้าหน้าที่ การประสานขออุดหนุน โครงการหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้อยู่ในเขตบริการของเทศบาล ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรของเทศบาล การให้ความร่วมมือของประชาชน ความสามัคคี
 - 3.2 ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม หมายถึง รายได้ของประชากร ความต้องการของชุมชน ให้เทศบาลแก้ไข การจัดเวทีประชาคมเพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหา การออกพบปะประชาชนในเขตพื้นที่ แผนปฏิบัติงานในการจัดทำแผน/ข้อบัญญัติประจำปี
 - 3.3 ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาล
 - 3.4 ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารและการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์และก่อให้เกิดผลสำเร็จอันเป็นประโยชน์ขององค์กรและประชาชน โดยส่วนรวม
4. เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
5. บุคลากร หมายถึง บุคลากรของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล พนักงาน เจ้าหน้าที่และลูกจ้างของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

6. ผู้นำชุมชน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลตาอง
อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยขอนำมากล่าวเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง
5. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล
6. บริบทของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

ปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาเชิงวิชาการจนเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปเกี่ยวกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลแต่ก็เป็นการศึกษาโดยภาพรวมทั้งประเทศหรือตำบลอื่นๆ แต่ยังไม่ได้มีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีระบบแบบแผนและสามารถดำเนินการในเชิงนโยบายได้ ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงขอสร้างค่านิยมเชิงปฏิบัติการสำหรับการใช้ในการสร้างและพัฒนาட்சนีพร้อมทั้งเครื่องมือวัดความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลและขอแยกกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น

1. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบล
2. การประเมินความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบล

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงอย่างยิ่ง เพราะประสิทธิภาพเป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล คำว่า “ประสิทธิภาพ” (Efficiency) ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

รอบบินส์ (Robbins. 1993 : 45 ; อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. 2544 : 65) เห็นว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตที่มีประสิทธิผลต่อปัจจัยการผลิตที่ใช้

มิลเลท (Millet. 1937 : 18 ; อ้างถึงใน ชวนชื่น วุฒิสมาจารย์. 2547 : 46) ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่มนุษย์และได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงานนั้นด้วย (Human Satisfaction and Benefit Produced) ถ้าจะพิจารณาว่างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้น ดูได้จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลการผลิต (Output) ที่ได้รับ ดังนั้น ประสิทธิภาพตามแนวคิดนี้จึงเท่ากับ ผลผลิต ลบด้วย ปัจจัยนำเข้าและถ้าเป็นบริหารราชการและองค์กรของรัฐก็บวกความพึงพอใจของผู้บริหาร (Satisfaction)

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตน้อยที่สุด มีประโยชน์และสร้างความพึงพอใจต่อสังคมส่วนรวมสูงสุด

การประเมินความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

สำหรับเกณฑ์การประเมินความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจำแนกตามระยะเวลาได้เป็น 3 ระยะ คือ (ภรณ์ กิรีติบุตร. 2529 : 1- 20 ; อ้างถึงใน สามารถ ขงปัญญา. 2553 : 10-11)

1. เกณฑ์การประเมินในระยะสั้น จะประเมินผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่และคุณภาพของผลผลิต (สินค้าหรือบริการสาธารณะ)

2. เกณฑ์การประเมินในระยะกลาง จะประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม การพัฒนาองค์กร

3. เกณฑ์การประเมินระยะยาว จะประเมินความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนความสามารถในการอยู่รอดและเกณฑ์การประเมินความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลอาจเปลี่ยนไปตามลักษณะวงจรชีวิตขององค์กรที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ในระยะเริ่มแรกองค์กรต้องมุ่งเน้นความสำเร็จของงาน และการสร้างกลไกภายในองค์กร และเมื่อองค์กรมีวุฒิภาวะเพิ่มขึ้นองค์กรจะต้องมุ่งเน้นที่เกณฑ์การมีเสถียรภาพและความสมดุลในผลผลิตการปรับตัวหรือเปลี่ยนแปลงเพื่อรักษาการเจริญเติบโตไว้

จึงสรุปความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลไว้ดังนี้ เทศบาลตำบลมีความเข้มแข็ง หมายถึง เทศบาลตำบลที่มีความสามารถในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปีได้ตรงตามปัญหาที่ชุมชนระดับตำบลต้องการแก้ไขหรือตรงกับความต้องการของชุมชนระดับตำบล และสามารถนำแผนพัฒนา

เทศบาลตำบลประจำปีไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ด้วยควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

เทศบาลตำบลที่มีความเข้มแข็ง หมายถึง เทศบาลตำบลที่มีความสามารถในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี ได้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนระดับตำบล มีความสามารถในการนำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปีไปปฏิบัติให้เป็นผลสำเร็จได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ด้วยควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น เทศบาลตำบลที่มีความเข้มแข็งจึงเป็นเทศบาลตำบลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตนเองจนสามารถบรรลุเป้าหมาย คือ การสนองตอบความต้องการของประชาชนระดับตำบล ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการบรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือควมมีประสิทธิผลขององค์กร ได้แก่ สเตียร์ (Steer. 1977 : 8 ; อ้างถึงใน สุทธิญา เออมิธรรม. 2544 : 38-39)

1. ลักษณะขององค์กร เช่น ขนาดขององค์กร ช่วงการบังคับบัญชา/วัสดุอุปกรณ์ความรู้ เป็นต้น
2. ลักษณะของสภาพแวดล้อมขององค์กร เช่น ความซับซ้อนขององค์กร ความมั่นคงขององค์กร บรรยากาศในองค์กร เป็นต้น
3. ลักษณะของบุคลากร เช่น ความผูกพันขององค์กร ผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น
4. นโยบายการบริหารและการปฏิบัติงาน เช่นกระบวนการติดต่อสื่อสารการจัดหาและการใช้ทรัพยากร ภาวะผู้นำ เป็นต้น

นอกจากนี้การที่องค์กรจะสามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้นั้นต้องอาศัยพฤติกรรมการทำงานที่ดีของบุคลากร ในองค์กรด้วย ซึ่งการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์ตามรูปแบบการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมแบบปฏิสัมพันธ์นั้น พฤติกรรมของบุคคลจะมีสาเหตุมาจากจิตลักษณะ ลักษณะของสถานการณ์ จิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการทำงานที่พึงปรารถนาจะมีสาเหตุมาจากลักษณะทางจิตตามทฤษฎีตันไม้จริยธรรม ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาทั้งปัจจัยภายนอกอื่นๆ และปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมการทำงานของบุคคลในองค์กรว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง โดยบูรณาการ กรอบแนวคิดของ ทฤษฎีตันไม้จริยธรรมของ ควงเคือน พันธุมาวิน และ สุวรรณ พินตานนท์ ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่

1. ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กรที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

1.1 ขนาดของเทศบาลตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล เนื่องจากขนาดขององค์กรเป็นอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กร ดังการศึกษาพบว่า ขนาดขององค์กรเป็นลักษณะขององค์กรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์กร การศึกษา พบว่า สถานที่ตั้งและขนาดขององค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์กร เฮคเพย์ (Headphey. 1988 : 92 ; อ้างถึงใน คิน ปรัชญพฤทธิ. 2545 : 63)

1.2 รายได้ของเทศบาลตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล เนื่องจากการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบลจะต้องใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณรายจ่ายซึ่งมาจากรายได้ของเทศบาลตำบล ดังนั้นเทศบาลตำบลที่มีรายได้มากกว่าก็จะสามารถปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ได้มากกว่าเทศบาลตำบลที่มีรายได้น้อยกว่า จากการทบทวนงานวิจัย พบว่า เทศบาลตำบลที่มีรายได้ต่ำจะไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ที่เทศบาลตำบลที่มีรายได้ต่ำจึงไม่มีความเข้มแข็ง (พิรุณ เสดานนท์. 2541 : 23)

1.3 ความเป็นอิสระในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระดับรองของรัฐ ซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจการปกครองทั้งทางการเมืองและการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตัวเองสามารถกำหนดคน นโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจากกรเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ไม่อยู่ในสายงานบังคับบัญชาของหน่วยงานรัฐบาลกลาง และมีอำนาจอิสระในการกำหนดคน นโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตกฎหมายสามารถกำหนดคน นโยบายออกกฎ ข้อบังคับ เพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง เมื่อเป็นเช่นนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ จะต้องมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ จากการทบทวนงานวิจัยพบว่า อุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาก็คือ ความไม่เป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่อันสืบเนื่องมาจากการกำกับดูแลที่เกินขอบเขตของอำเภอ กล่าวคือ อำเภอทำการควบคุมบังคับบัญชามากกว่าการให้คำปรึกษาแนะนำ

ทำให้โครงการพัฒนาต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540 : 45)

ในการวิจัยครั้งนี้ความเป็นอิสระในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล หมายถึง ความสามารถในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลตำบล และการนำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลประจำปีไปปฏิบัติ อย่างเป็นอิสระภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยปราศจากการแทรกแซง ควบคุม และบังคับบัญชา จากอำเภอและจังหวัด อำเภอและจังหวัดเป็นเพียงผู้กำกับดูแลและให้คำแนะนำเท่านั้น ซึ่งวัดจากการรับรู้ของบุคลากรเทศบาลตำบล ซึ่งวัดโดยเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. ปัจจัยลักษณะสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

ในด้านสภาพลักษณะสภาพแวดล้อมมีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลโดยตรงและโดยอ้อม จำแนกได้ ดังนี้ (สมบัติ ชำรงธัญวงศ์, 2543 : 116)

2.1 สภาพเศรษฐกิจตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล เศรษฐกิจตำบลมีอิทธิพลกับกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะสภาพเศรษฐกิจที่ดีกว่าจะทำให้รัฐบาลเก็บรายได้จากภาษีอากรได้มากกว่าสภาพเศรษฐกิจที่ต่ำลง ซึ่งเงินรายได้ดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนโยบายสาธารณะ ดังนั้น สภาพเศรษฐกิจจึงเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เมื่อเป็นเช่นนี้สภาพเศรษฐกิจตำบลจึงเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบล เพราะการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของเทศบาลตำบลเป็นไปตามกระบวนการนโยบายสาธารณะ จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าเทศบาลตำบลที่มีสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจดี เช่น มีโรงงานอุตสาหกรรมมีการซื้อขายที่ดินของหมู่บ้านจัดสรรหรือแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนจะมีอาชีพและมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูง อันจะส่งผลให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลสูงตามไปด้วย เทศบาลตำบลก็สามารถที่จะนำเงินรายได้ที่จัดเก็บได้ไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยที่จะนำไปตอบสนองความต้องการของประชาชนในตำบลเต็มที่ ในขณะที่เทศบาลตำบลที่ในเขตชุมชนห่างไกลซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจต่ำลง จะมีรายได้ต่ำ ไม่มีเงินงบประมาณเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติตามภารกิจและหน้าที่

ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้ สภาพเศรษฐกิจตำบลจึงหมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในตำบล โดยพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนในตำบล

2.2 สภาพตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล สภาพสังคมมีอิทธิพลต่อกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม และผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ดังนั้น สภาพสังคมตำบลจึงเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่

ของเทศบาลตำบล เพราะเทศบาลตำบลปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตนเองตามกระบวนการนโยบายสาธารณะ จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าเทศบาลตำบลโคที่ประชาชนในตำบลรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมขึ้นมาเพื่อสร้างพลังอำนาจในการต่อรองให้เทศบาลตำบลเข้ามาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มได้แล้ว การปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลแห่งนั้นก็จะสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในตำบลได้ดีกว่าเทศบาลตำบลที่ไม่มีกลุ่มเลย

3. ปัจจัยด้านบุคลากรที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล ปัจจัยบุคลากรที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล มีปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลโดยตรงและโดยอ้อม มีดังนี้ (เรวัตติ สมบัติทอง, 2543 : 64-65)

3.1 ระดับการศึกษาของบุคลากรกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลซึ่งมาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลพบว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลมีระดับการศึกษา ไม่สูงนัก มีขีดจำกัดในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลและเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ บุคลากรที่มีการศึกษาไม่สูงจึงมีศักยภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล แต่ในขณะเดียวกันถ้าบุคลากรของเทศบาลตำบลมีระดับการศึกษาสูงก็จะสามารถในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล ตลอดจนเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี บุคลากรที่มีการศึกษาในระดับสูงจึงมีศักยภาพในการทำงานสูง การพัฒนาความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลก็สามารถทำได้ง่าย ระดับการศึกษาของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน หรือความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

3.2 ประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เทศบาลตำบลไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร เพราะบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ จะขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานแต่ถ้าหากเทศบาลตำบลใด มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพการทำงานสูง เทศบาลตำบลแห่งนั้นก็จะมีความสามารถในการปฏิบัติตามภารกิจ และหน้าที่ได้เป็นอย่างดี

3.3 ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัย พบว่า ความรู้ ความเข้าใจ เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล เพราะทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่ทราบถึงสถานการณ์และบทบาทของตนเอง ความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานหรือ

การมีประสิทธิผลของบุคลากรในองค์กร การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับ สถานภาพและบทบาท ของตนเอง ย่อมทำให้บุคคลสามารถดำเนินการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย เพราะทราบว่าตนเองมีสถานภาพและบทบาทอย่างไร แต่ถ้าเมื่อใดที่บุคคลไม่ทราบว่าตนเอง มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรแล้ว ก็ย่อมจะนำซึ่งปัญหา ดังนั้น บุคคลจะต้องสวมบทบาทของ ตนเอง ไม่ละเมิดบทบาทอันชอบของตนเองเพราะจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นผลสำเร็จ จากที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล จะทราบถึงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่สับสนในบทบาทของตนเองและ ไม่ละเมิดบทบาทอันชอบของตนเอง จะเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานจะส่งผล ต่อการมีประสิทธิผลขององค์กรต่อไป จะเห็นได้ว่าความรู้ เป็นปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร ซึ่งผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทำให้เกิดผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงานของกลุ่ม และผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของกลุ่มทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ขององค์กร ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจึงมีผลต่อความเข้มแข็ง ของเทศบาลตำบล

ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 12) กล่าวว่า การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาท ของตนเอง ย่อมทำให้บุคคลสามารถดำเนินการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย เพราะทราบว่าตนเองมีสถานภาพและบทบาทอย่างไร ในทางตรงกันข้าม ถ้าเมื่อใด ก็ตามที่บุคคลไม่ทราบว่าตนเองมีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างไรแล้ว ก็ย่อมนำมาซึ่งปัญหา ดังนั้นบุคคลจะต้องสวมบทบาทให้ดี ไม่สับสนในบทบาทของตนเอง และไม่ละเมิดบทบาทอันชอบ ของตนเอง มิเช่นนั้นแล้ว ก็จะทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ

4. ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล

ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลมีปัจจัย หลายประการที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลโดยตรงและ โดยอ้อม สามารถ แยกได้ ดังนี้

4.1 การติดต่อสื่อสารภายในเทศบาลตำบลกับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

การติดต่อสื่อสาร (Communication) หมายถึง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งประกอบด้วย ผู้ส่งข่าวสาร ข่าวสาร ช่องทางการส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสาร โดยการติดต่อสื่อสาร สามารถแสดงออกได้หลายลักษณะเช่น การพูด การใช้ลักษณะท่าทาง การแต่งกาย หรือการใช้สัญลักษณ์ อื่น ๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายและสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ กระบวนการติดต่อสื่อสาร เป็นขั้นตอน

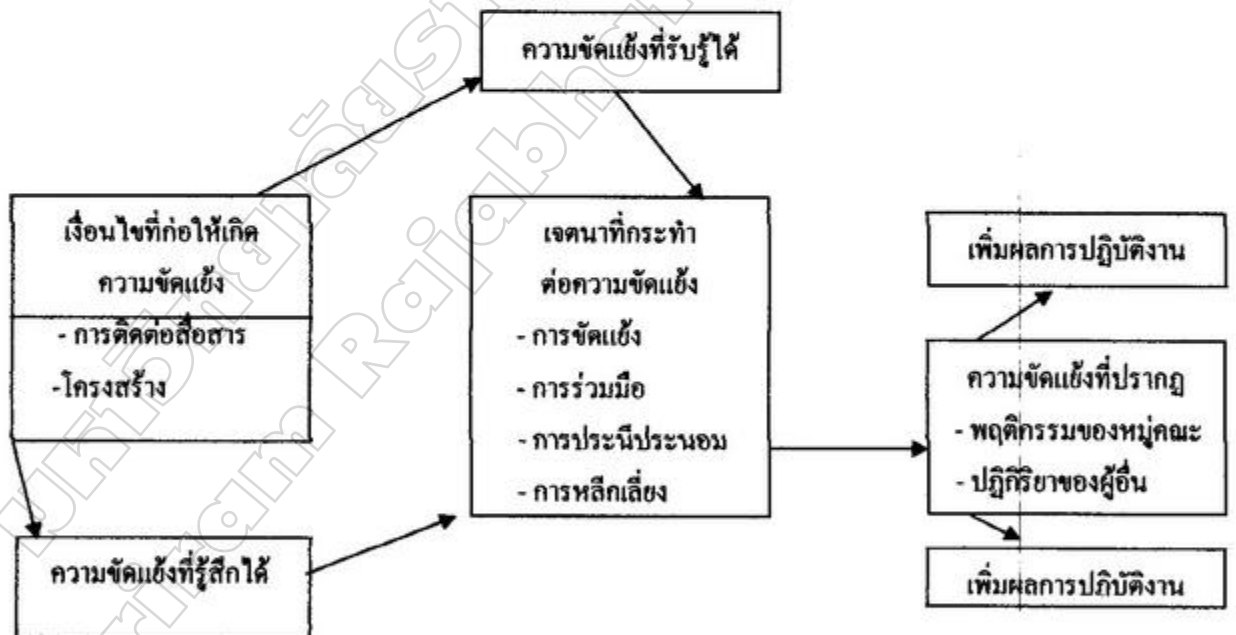
ของการส่งข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้ส่งข้อมูลข่าวสารหรือแหล่ง ไปยังผู้รับข่าวสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ในความหมาย การติดต่อสื่อสารภายในองค์การจึงจำแนกได้ดังนี้

- 4.1.1 การติดต่อสื่อสารแบบทแยง เป็นการติดต่อสื่อสารข้ามแผนก โดยไม่ผ่าน ผู้บังคับบัญชา
- 4.1.2 การติดต่อสื่อสารแบบแนวนอน เป็นการติดต่อสื่อสารที่ผู้ส่งข้อมูลข่าวสารกับ ผู้รับข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับเดียวกัน เช่น การปรึกษาหารือกันในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น
- 4.1.3 การติดต่อสื่อสารแบบทางขึ้น เป็นการติดต่อสื่อสารจากผู้ใต้บังคับบัญชา ไปยังผู้บังคับบัญชา เช่น การเสนอความคิดเห็น การร้องทุกข์ เป็นต้น
- 4.1.4 การติดต่อสื่อสารทางลง เป็นการสื่อสารลงมายังผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น นโยบาย คำสั่ง ระเบียบ การประชุม เป็นต้น
- 4.2 ความขัดแย้งในผลประโยชน์กับความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล ความขัดแย้งหมายถึง กระบวนการเกิดขึ้นเมื่อฝ่ายหนึ่งรับรู้ว่าฝ่ายอื่นทำการโต้แย้งหรือคัดค้าน

กระบวนการความขัดแย้ง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน การโต้แย้งหรือการคัดค้านที่อาจเกิดขึ้น การรับรู้และการเป็นบุคลิกภาพของบุคคล เจตนา พฤติกรรม ผลลัพธ์ ดังนี้ روبบินส์. (Robbins. 1993 : 447 ; อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์. 2546 : 292 – 294)

- ขั้นตอนที่ 1
การโต้แย้งหรือการคัดค้านที่อาจเกิดขึ้นได้
- ขั้นตอนที่ 2
การรับรู้และการเป็นบุคลิกภาพส่วนบุคคล
- ขั้นตอนที่ 3
เจตนา

- ขั้นตอนที่ 4
พฤติกรรม
- ขั้นตอนที่ 5
ผลลัพธ์

ภาพประกอบ 1 กระบวนการขัดแย้ง

ที่มา: روبบินส์ (Robbins. 1993 : 447 ; อ้างถึงใน ธงชัย สันติวงษ์. 2546 : 292 – 294)

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนกลางเป็นเพียงคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย หรืออีกนัยหนึ่ง การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การกระจายอำนาจของราชการส่วนกลางเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นอิสระต่างหากจากการปกครองราชการส่วนกลาง ที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองกันเอง (การปกครองท้องถิ่น. 2551 : ออนไลน์)

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองที่ยึดหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นรากฐานการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองที่ประชาชนมีส่วนร่วมมีความเกี่ยวพันมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง ทำให้เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย โดยประชาชนมีโอกาสเลือกตั้งรู้จักการปกครองตนเอง ทำให้เกิดความสำนึกในความสำคัญของตนต่อท้องถิ่นมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาของท้องถิ่นตนเอง ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ดังนี้

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) ให้ความหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเองในเรื่องของท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ประชาชนในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้มีข้อจำกัด

วิญญู อังคณาภิรักษ์ (2545 : 98) กล่าวไว้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนเอง และยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทยผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายสุรินทร์ เทพกาญจนา ส่วนแต่มีผลงานจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จ เป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงระดับชาติ

รศศุนท์ รัตนเสริมวงศ์ (2546 : 15) ได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นว่า ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเอง ตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลดำเนินการปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนเรียกว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น อย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547 : 22) ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นหมายถึง การปกครองซึ่งส่วนราชการได้มอบอำนาจการปกครองและการบริหารกิจการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระตามควร

วุฒิสาร ตันไชย (2547 : 1) ให้ความหมายว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สรุปหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง มีอำนาจอิสระในการตัดสินใจ และการบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตนเอง เพื่อบำบัด สนองความต้องการ แก้ไขปัญหาของตนเองให้ตรงจุด รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ แต่ยังคงอยู่ในบทบังคับด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ คือ ยังอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

ปธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4-5) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อกั้นผูกพันทางกฎหมาย

2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ มีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการระบุหน้าที่ไว้โดยชัดเจน หรืออาจเป็นการระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มกระทำการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้

3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

จากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกคณะบริหารท้องถิ่นก็ได้ ตามที่กฎหมายกำหนด

4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและทางอ้อม

5. การมีอิสระการบริหารอย่างเพียงพอ ในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนด โดยรัฐบาลกลางมีหน้าที่เพียงสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6. มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายอย่างอิสระตามควร มีการจัดหารายได้ในท้องถิ่นของตนอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐและจัดตั้งโดยมีกฎหมายรองรับ มีองค์กรที่เป็นอิสระจากรัฐ การกำกับดูแลเป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น ไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการตามกฎหมายบัญญัติไว้ ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ประชาชนมีสิทธิเลือกและถอดถอนบุคคลที่จะเข้าปกครองตนเองได้

โกวิทช์ พวงงาม (2550 : 33) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาและเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเองทั้งยังสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคตและยังสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

กล่าวโดยสรุป การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น

เข้ามาปกครอง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารงานอย่างอิสระในการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นเอง และให้การดำเนินงานเป็นไปโดยอิสระและตอบสนองความต้องการของประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีประชาชนร่วมดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง เพื่อให้ท้องถิ่นได้มีการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดงบประมาณตลอดจนอำนาจหน้าที่อื่น โดยอยู่ในความกำกับดูแลจากส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (โกวิท พวงงาม. 2550 : 34)

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งด้านการเงิน ด้วบุคคล เวลาที่การดำเนินงาน
2. เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. เพื่อให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยแก่ประชาชน

การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนรับรู้ถึงอุปสรรค ปัญหา และช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเองทั้งยังสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้ง่าย สามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รวดเร็ว จึงมีนักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบไว้ดังนี้

อุทัย หิรัญโค (2523 : 22 ; อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม. 2552 : 31-32) ได้กำหนดองค์ประกอบ การปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศนั้นจะมีความแข็งแกร่งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ คือ ปัจจัยที่ความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึก

ในการปกครองตนเองของประชาชนจึง ได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย แยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยส่วนรวม การมีอิสระในการดำเนินการของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญ คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างกว้างขวาง

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจปกครอง

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจเป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ถือว่าประชาชนทั้งหลายมีสิทธิที่จะรับรู้การดำรงชีพของตนเองและกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง เป็นการโอนอำนาจปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระภายใต้บัญญัติแห่งกฎหมาย

ธงชัย สันติวงษ์ (2540:293) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจทางการบริหารว่า หมายถึง ความพยายามที่จะมอบอำนาจหน้าที่ทั้งหมด ไปยังผู้บริหาร ในระดับต่าง ๆ ที่อยู่รองลงมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยกเว้นอำนาจหน้าที่บางอย่างซึ่งจำเป็นจะต้องสงวนไว้ที่ส่วนกลาง

พงศ์สิทธิ์ ศรีสมทรัพย์ (2546 : 20) ได้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจว่า การที่รัฐมอบอำนาจบางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง โดยที่ราชการบริหารราชการส่วนกลางเพียงแต่ดูแลและควบคุมเท่านั้น มิได้ไปบังคับบัญชาสั่งการ

ประหัด หงส์ทองคำ (2546 : 122-131) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ เป็นกิจกรรมที่ประชาชนต้องมีบทบาทเข้ามาส่วนร่วมในการรับภาระหน้าที่บางประการจากรัฐ ไปจัดทำ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นจึงต้องพิจารณาถึงความสามารถและความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้แก่

1. ความพร้อมด้านการเงินการคลังของท้องถิ่น ถ้าองค์กรไม่มีปัญหาด้านการเงินองค์กรนั้นย่อมมีโอกาสที่จะปฏิบัติภารกิจในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความพร้อมของประชาชนในด้านการเมือง ต้องพิจารณาถึงความรู้ทางการเมืองเบื้องต้นหรือการปกครองตนเองของประชาชน เช่น การตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิการเลือกตั้ง โดยไม่เห็นแก่อำิสสินจ้างหรือเห็นแก่พวกพ้อง
3. ความพร้อมของประชาชนในการบริหารกิจการในหน้าที่ ประชาชนในท้องถิ่นที่จะรับการกระจายอำนาจได้ ต้องมีความรู้ความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่ได้อย่างดี มิฉะนั้นการกระจายอำนาจจะเป็นผลร้ายของท้องถิ่น

จากแนวคิดต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่น ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีความเป็นอิสระตามสมควรและยังมีมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าร่วมในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

อาทร คุระวรรณ (2541) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นนโยบายของรัฐบาลสมัยใหม่ ที่นับว่ามีความสำคัญต่อการปกครองประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ในสภาพการณ์ปัจจุบัน รัฐที่เคยใช้หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ในการปกครองประเทศ ไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและทันท่วงที ดังนั้น เพื่อการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานของประชาชนในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันออกไปทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางในอันที่จะจัดบริการสาธารณะและการพัฒนาประเทศ นโยบายด้านการกระจายอำนาจ จึงถูกนำมาใช้ในการปกครองประเทศอย่างแพร่หลายในรูปแบบการปกครองท้องถิ่น (Local Self Government) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) กับการปกครองท้องถิ่น (Local Government) เป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ เปรียบเสมือนเหรียญที่มีสองด้าน กล่าวคือ เมื่อมีนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองประเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม ก็ต้องมีรูปแบบของการปกครองท้องถิ่น ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมขึ้นมารองรับนโยบายดังกล่าว

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 18) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น เทศบาลตำบลถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยสาระสำคัญและหลักการกระจายอำนาจ ได้แบ่งหลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ

1. มีความเป็นนิติบุคคล การกระจายอำนาจการปกครองนั้นจะต้องมีองค์การเป็นนิติบุคคลต่างหากจากองค์การของรัฐบาลกลาง การเป็นนิติบุคคลก็เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง องค์การเหล่านั้นจะต้องมีปริมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง
2. มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจการปกครอง เพราะหากองค์กรนั้นไม่มีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ จะต้องรอคำสั่งจากรัฐบาลกลางอยู่เสมอ องค์กรเหล่านั้นจะไม่คิดไปจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค ซึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางประจำอยู่ในภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอิสระในการปฏิบัติภารกิจของตนเอง ตลอดจนมีอิสระพอสมควรในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ แต่อำนาจอิสระขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะต้องไม่มากเกินไปจนทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อเอกภาพและอธิปไตยของตนเอง หากแต่ต้องมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่กำหนดให้
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารและผู้ที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองในท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประชาชนบางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของท้องถิ่นเฉพาะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น แต่บางคนอาจมีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการปกครองท้องถิ่นมากกว่านี้ ถึงกับเข้ารับสมัครเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อให้ได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง ก็อาจทำได้

4. งบประมาณเป็นของตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง รวมไปถึงการมีอำนาจในการบริหารงบประมาณที่ได้มานั้น ด้วยการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีและบริหารรายได้ด้วยตนเอง นี่เป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดตั้งแต่การวางแผนการปฏิบัติงาน การจัดเก็บรายได้ การบริหารและบริการประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของหลักการกระจายอำนาจตามที่กล่าวมานี้ หากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีองค์ประกอบทั้ง 4 ประการ และมีความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ท้องถิ่นพัฒนาตนเองอย่างเข้มแข็ง และยั่งยืน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2551 : 11) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบราชการระหว่างรัฐกับการปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้การกำกับดูแลให้มีมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบ การดำเนินงาน โดยประชาชนเป็นหลัก

ขั้นตอนการกระจายอำนาจ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 15-18) ได้ให้รายละเอียดของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยไว้ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดหลักการเกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง พัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานฯ นอกจากนี้ในหมวด 9 ตั้งแต่มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 ได้กำหนดให้รัฐจะต้องมีความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานส่วนบุคคล การเงินการคลังและมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย และเพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดอำนาจของประชาชนในการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น และเสนอให้สภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

3. แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2543 กำหนดกรอบแนวคิดเป้าหมายและแนวทางการกระจายอำนาจ บรรลุตามเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่มีแผนที่เบียดเบียนกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ 3 ด้าน คือ

3.1 ความอิสระในการกำหนดกรอบนโยบายและการบริหารจัดการ โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

3.2 ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยปรับบทบาทของ การบริหารราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคเข้ามาดำเนินการแทนเพื่อให้ราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาครับผิดชอบภารกิจมหภาคและภารกิจที่เกินขีดความสามารถขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและกฎหมายเท่าที่จำเป็น สนับสนุนเทคนิคด้านวิชาการและตรวจสอบติดตามประเมินผล

3.3 ด้านประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชน ได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้ให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชวรงค์ ฉายะบุตร (2540 : 21-22) กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่น เป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยบริหาร ราชการส่วนกลางไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับ บัญชาเพียงแต่ขึ้นอยู่กับหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นหรือองค์การ อันมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง รับผิดชอบดำเนินการเอง ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์ขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาส

ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองตามสมควร
4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง
5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของท้องถิ่นของตนเอง

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2546 : 3) กล่าวถึงหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นว่าเป็นหลักการเปิดโอกาสให้แก่ท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับ ท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ และหลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บน พื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ประการดังนี้

1. เป็นการแบ่งภาระของรัฐบาลกลางหรือหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง
2. เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไป

ตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น

3. เป็นการส่งเสริมให้คนในแต่ละท้องถิ่น ได้แสดงความสามารถ และพัฒนาบทบาทตนเอง

ในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง

4. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบบประชาธิปไตย

และเป็นพื้นฐานให้คนในท้องถิ่นได้ก้าวขึ้นไปดูแลปัญหาระดับชาติต่อไป

5. เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

หลักการกระจายอำนาจ เป็นการส่งเสริมให้แต่ละบุคคลในท้องถิ่น ได้แสดงความสามารถและพัฒนาตนเองในการดูแลรับผิดชอบ ส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น และสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการดูแลชุมชนในท้องถิ่น มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน ความมีอิสระในการการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 3) การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดแนวทางไว้ ประกอบด้วย

1. การถ่ายโอนภารกิจและการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดภารกิจถ่ายโอนพิจารณาจาก อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับถ่ายโอนรวมทั้งการสร้างกลไกและระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐานมารับรอง ตลอดจนการปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. การกระจายอำนาจเงิน การคลังและงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีพิจารณาภาพรวมรายได้ของท้องถิ่น 3 องค์ประกอบคือ รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บและจัดหาเองทั้งที่เป็นภาษีท้องถิ่นและรายได้อื่น รายได้ที่รัฐแบ่งหรือจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเพิ่มและรายได้ประเภทเงินอุดหนุน

3. แนวทางการถ่ายโอนบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารงานบุคคล โดยการโอนบุคลากรต้องสอดคล้องกับภาระหน้าที่และความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งยังต้องมีความราบรื่น คล่องตัว สอดคล้องกับความจำเป็น ความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความยืดหยุ่น จูงใจให้คนทำงานในท้องถิ่น มีหลักประกันความก้าวหน้า ยึดหลักการตามระบบคุณธรรม และต้องมีมาตรฐานใกล้เคียงกับมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐอื่น ๆ

4. แนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชน และประชาสังคม เพื่อให้การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ทั้งยังปรับปรุงกลไกการตรวจสอบทางการเงินและการใช้จ่ายงบประมาณ การให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยเสริมการทำงานตรวจสอบของภาครัฐ และส่งเสริมให้ประชาชนภาคประชาสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในด้านนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดซื้อจัดจ้างร่วมตรวจสอบติดตาม ประเมินผล

จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจปกครอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนี้ (สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี. 2546 : 4)

1. ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ดีขึ้นเพราะผู้บริหารที่มาจาก การเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้ดีกว่า
 2. เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลาง
 3. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย
- เพราะการกระจายอำนาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย รู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตัวเองมากขึ้น

สรุปได้ว่า จุดแข็งของหลักการกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจเป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง เพราะผู้บริหารท้องถิ่นอยู่ใกล้ชิดกับท้องถิ่นมากกว่าหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง ทำให้มีการสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ได้ดีกว่า เพราะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้ดีกว่า

จุดอ่อนของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารจัดการ พึ่งพาตนเองและตัดสินใจ ในกิจกรรมของท้องถิ่น ได้เอง แต่ยังพบจุดอ่อนในการกระจายอำนาจปกครอง ดังนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2546 : 4)

1. อาจก่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างท้องถิ่นอย่างรุนแรง ซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพทางการปกครองและความมั่นคงของประเทศ ประชาชนแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ประโยชน์ของท้องถิ่นคน ไม่ให้ความสำคัญกับส่วนรวม
2. ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกคชกขู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนเอง
3. ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ และบุคลากรประจำทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น ไม่มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนการบริหารราชการส่วนกลาง

สรุปได้ว่า จุดอ่อนของหลักกระจายอำนาจ คือ ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้และบุคลากรประจำทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอาจใช้อำนาจบังคับกคชกขู่แข่งหรือประชาชนที่ไม่ได้อยู่ฝ่ายตนเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

สาระสำคัญของเทศบาล

เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับพื้นที่เขตเมืองที่มีประชากรหนาแน่นและความเจริญพอสมควร โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลมีการแก้ไข ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง นับตั้งแต่เริ่มแรกที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงมีพระประสงค์จะจัดตั้งองค์กรปกครองในส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล จนกระทั่งถึงปัจจุบันหลังมีการปฏิรูปการเมืองเมื่อ ปี พ.ศ. 2540

การเริ่มจัดตั้งเทศบาล ภายใต้รัฐบาล พระยาพหลพลพยุหเสนา ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ประทาน กฎวิธีศึกษากร (2540 : 17) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล มีจุดเริ่มต้นมาจากพระประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ที่ต้องการให้ปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนี้เป็นเวทีประชาชนได้ฝึกฝน เรียนรู้ การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภาก่อนจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์อย่างที่เป็นอยู่ โดยมีพัฒนาการดังนี้

ก่อนหน้านี้นี้ เมื่อ ปี พ.ศ. 2496 รัฐบาลในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเคยทรงทดลองจัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ เรียกว่า “สภาบำรุงสถานที่ชายทะเลตะวันตก” ตั้งแต่ชะอำลงไปจนถึงกระทั่งหัวหิน มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการบำรุงถนนหนทาง การประปา ไฟฟ้า การวางผังเมือง และการสาธารณสุข โดยงบประมาณในการดำเนินงานมาจากเงินจังกอบที่เก็บที่ดินและโรงเรียนชายทะเลตะวันตกการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่นี้ พระองค์ทรงพระประสงค์ที่จะให้แทนที่รูปแบบสุขาภิบาลที่เกิดขึ้นค่อนข้างล่าช้า และโครงสร้างสุขาภิบาลประชาชนยังมีบทบาทน้อย เพราะเจ้าหน้าที่ของสุขาภิบาลส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ นอกจากนั้นอำนาจหน้าที่ของสุขาภิบาลยังมีข้อจำกัด แต่ในที่สุดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ก็ประสบความสำเร็จล้มเหลว ไม่ได้ผลลัพธ์ที่ดีมากไปกว่ารูปแบบสุขาภิบาลจึงยกเลิกไป

ในปี พ.ศ. 2470 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดการประชาภิบาล เพื่อทำหน้าที่ศึกษาดูงานการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศต่าง ๆ แล้วเสนอรายงานแก่รัฐบาลเพื่อประกอบการพิจารณาจัดตั้งเทศบาล มีสาระสำคัญ ดังนี้ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. 2544 : 15-25)

1. การเปิดเทศบาลนั้นทำได้ง่าย เพราะราษฎรต้องการความก้าวหน้าอยู่แล้วแต่การจะแก้ไขให้เทศบาลพ้นจากการควบคุมของราชการเสียทีเดียวไม่สมควร
2. ควรแก้ไขการควบคุมการเงินให้สมบูรณ์บัญชีควบคุมและเป็นหน้าที่ของรัฐบาล
3. ไม่ควรตั้งอยู่ในความควบคุมของกรมสาธารณสุข ควรจะตั้งกรมควบคุมเทศบาล

อยู่ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย

4. ควรให้กรมนี้ติดต่อกับเทศบาลอย่างใกล้ชิด ตรวจสอบความเป็นไปของเทศบาลบ่อย ๆ
5. ให้รัฐบาลเข้าควบคุมให้เทศบาลบัญญัติต่าง ๆ ซึ่งตราขึ้นตลอดจนงบประมาณต้องได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่ากระทรวงมหาดไทยเสียก่อน
6. ควรแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ชั้น โดยอาศัยหลักรายได้และจำนวนราษฎร ให้มีบทบัญญัติยกหรือลดฐานะของเทศบาลได้ ในเมื่อรายได้ราษฎรของจังหวัดนั้นๆ มากขึ้นหรือลดลง
7. ควรให้มีการเลือกตั้งสมาชิกที่ได้เป็นข้าราชการ กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้มีสิทธิออกเสียง โดยจะต้องอยู่ในเขตเทศบาล ไม่น้อยกว่า 1 ปี
8. ประเภทเทศบาล
9. ให้สภาเทศบาลประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ กำนัน สมาชิกอื่น 4 คน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นเป็นกรรมการ แต่หากเป็นเทศบาลชั้น 2 และ 3 ให้มีสมาชิกที่มาจาก การเลือกเพียง 1-2 คน

กำเนิดเทศบาลหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเทศบาลเกิดขึ้นครั้งแรก ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยใน ปี พ.ศ. 2475 โดย “คณะราษฎร” มีความมุ่งหมายที่จะจัดเทศบาลให้เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงประเภทเดียวที่ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ไม่จัดปกครองท้องถิ่นประเภทอื่น รวมทั้งประกาศยกเลิกสุขาภิบาล ซึ่งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งแต่ยุคสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ รัฐบาลจึงได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476” ความมุ่งหมายที่จะจัดตั้งเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศในชั้นหนึ่งชั้นใด มีทั้งหมด 3 ชั้นคือ

1. เทศบาลนคร
2. เทศบาลเมือง
3. เทศบาลตำบล

เทศบาลทั้ง 3 ชั้นมีโครงสร้างเดียวกันคือ รูปแบบสภา – นายกเทศบาล (Council – Mayor Form) คล้ายกับ โครงสร้างของระบบรัฐสภาในการเมืองระดับชาติ แบ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติได้แก่ สภาตำบล สำหรับเทศบาลตำบล สภาเมือง สำหรับเทศบาลเมืองและสภาเทศบาล สำหรับเทศบาลนคร โดยสมาชิกสภาเทศบาล มาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาล

หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2479 แล้วก็ได้มีการจัดตั้งเทศบาลเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2478 โดยได้ยกฐานะสุขาภิบาลที่มีอยู่เดิม 35 แห่ง ซึ่งเป็นสุขาภิบาลเมือง 29 แห่ง และสุขาภิบาลท้องที่ 6 แห่งขึ้นเป็นเทศบาล ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าสุขาภิบาล เป็นรากฐานของ

การเกิดเทศบาล อีกทั้งการมีจัดตั้งเทศบาลขึ้นแทน ที่สุขาภิบาลก็ไม่ได้มีกฎหมายยกเลิกสุขาภิบาลเพียงแต่ เลื่อนหายและมีการจัดตั้งเทศบาลมาแทนที่

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2481 กำหนดจำนวนสมาชิกสภาเทศบาล ดังนี้

1. สภาเทศบาลตำบล มีสมาชิก 9 คน
2. สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิก 18 คน
3. สภาเทศบาลนคร มีสมาชิก 36 คน

ต่อมาพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2486 ได้แก้ไขใช้ส่วนของสมาชิกสภาเทศบาลเสียใหม่ โดยเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเสียใหม่ โดยเพิ่มจำนวนสมาชิกเทศบาลแต่ละระดับดังนี้

1. สภาเทศบาลตำบล มีสมาชิก 12 คน
2. สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิก 24 คน
3. สภาเทศบาลนคร มีสมาชิก 48 คน

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มีการแก้ไขจำนวนสมาชิกเช่นเดียวกันดังนี้

1. สภาเทศบาลตำบล มีสมาชิก 12 คน
2. สภาเทศบาลเมือง มีสมาชิก 18 คน
3. สภาเทศบาลนคร มีสมาชิก 24 คน

เทศบาลในปัจจุบันยังคงจัดตั้งและดำเนินงานภายใต้ “พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496” แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในแต่ละฉบับจนกระทั่งถึง ปัจจุบัน (พ.ศ.2550) มีการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วรวม 12 ฉบับ ดังนั้น เทศบาลในปัจจุบันจึงดำเนินงานภายใต้ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นใดเป็นเทศบาล

1. จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น
2. ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่ 1 กฎหมาย กำหนด และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น
3. ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่น โดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่นนั้นว่าจะ สามารถพัฒนาความเจริญความรวดเร็วมากน้อยเพียงใด

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ประเภทของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 มาตรา 9 ถึงมาตรา 11

แบ่งประเภทของเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 เทศบาลตำบล มีหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ดังนี้

- 1.1.1 มีรายได้จริงโดยรวมไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมาตั้งแต่ 12,000,000 บาทขึ้นไป
- 1.1.2 มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป
- 1.1.3 ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,5000 คนต่อตารางกิโลเมตร ขึ้นไป
- 1.1.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลตำบล

1.2 เทศบาลเมือง มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

1.2.1 ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ดังนี้

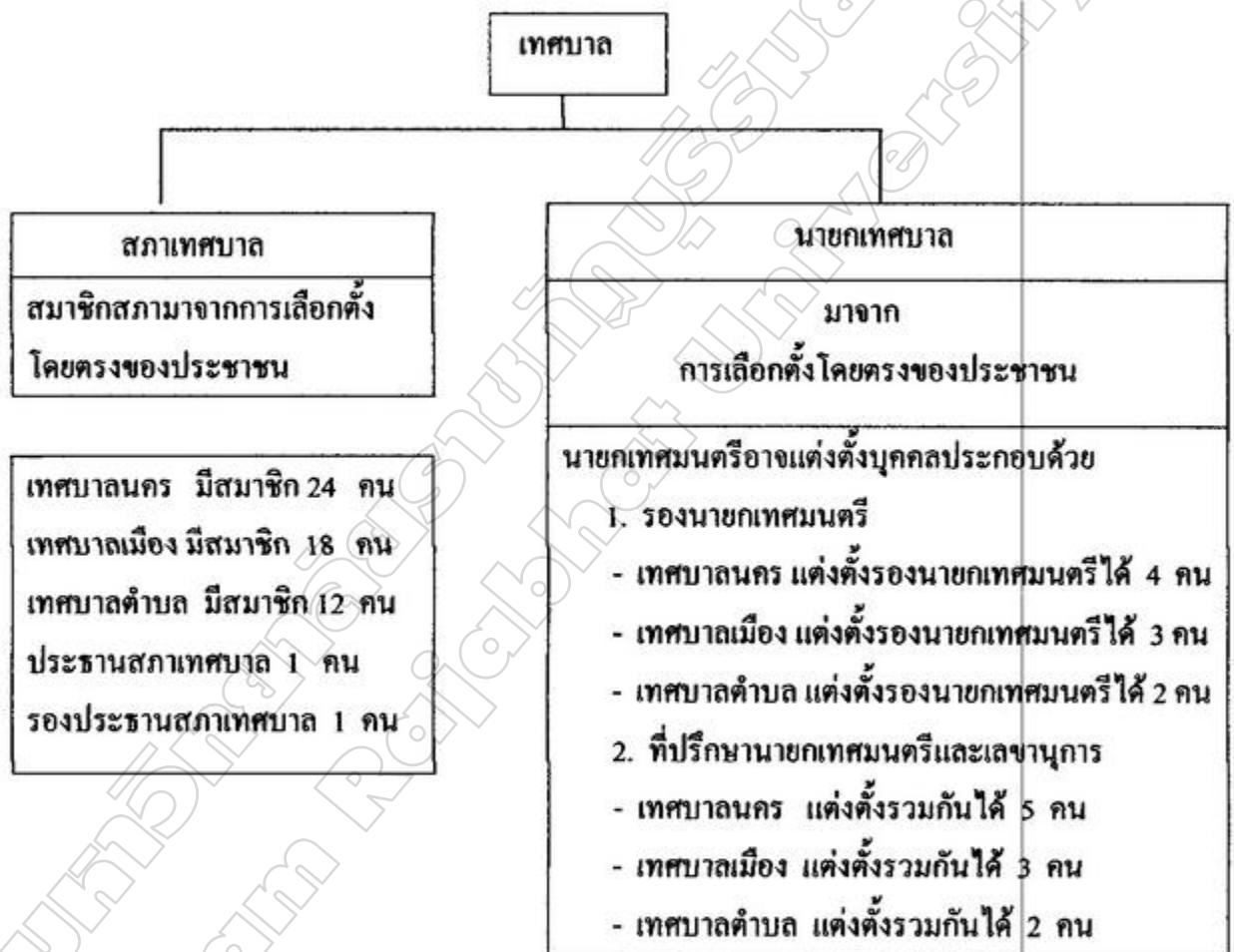
- 1.2.2.1 มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป
- 1.2.2.2 ความหนาแน่นประชากรไม่ต่ำกว่า 3,000 คน ต่อตารางกิโลเมตร
- 1.2.2.3 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำหน้าที่กฎหมายกำหนดไว้
- 1.2.2.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

1.3 เทศบาลนคร มีหลักเกณฑ์การจัดตั้งดังนี้

- 1.3.1 มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป
- 1.3.2 ความหนาแน่นของประชากรไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร
- 1.3.3 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามกฎหมายกำหนดไว้
- 1.3.4 มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะเป็นเทศบาลนคร

2. โครงสร้าง

โครงสร้างของเทศบาลในปัจจุบัน ประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติ หรือสภาเทศบาล และฝ่ายเทศบาล และฝ่ายบริหารหรือนายกเทศมนตรี ดังปรากฏตามภาพที่และรายละเอียดดังแสดง ในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการบริหารงานเทศบาลตำบล

ที่มา : พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 (2546 : 27)

สภาเทศบาล

สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันเลือกตั้ง มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันตามประเภทของเทศบาลดังนี้

สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาจำนวน 12 คน โดยแบ่งเขตเทศบาลออกเป็น เขตเลือกตั้ง 2 เขต และมีจำนวนสมาชิกได้เขตละ 6 คน

สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกสภาจำนวน 18 คน โดยแบ่งเขตเทศบาลออกเป็น เขตการเลือกตั้ง 3 เขต และมีจำนวนสมาชิกได้เขตละ 6 คน

สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกสภาจำนวน 24 คน โดยแบ่งเขตเทศบาลออกเป็น เขตเลือกตั้ง 4 เขต และมีจำนวนสมาชิกได้เขตละ 6 คน

อำนาจหน้าที่ของสภาเทศบาล มีดังนี้

1. เลือกประธานสภาเทศบาล และรองประธานสภา หรือมีมติให้ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลพ้นตำแหน่ง หากเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย แก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพต่อประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่

2. เลือกสมาชิกสภาเทศบาลตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภาเทศบาล

3. รับทราบนโยบายที่นายกเทศมนตรีต้องแถลงต่อสภาเทศบาล

4. ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติเทศบาล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของเทศบาล

5. อนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะ 3 ปี ของเทศบาล

6. สิทธิในการตั้งกระทู้ถามนายกเทศมนตรี หรือรองนายกเทศมนตรีหรือเสนอญัตติ

ขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้นายกเทศมนตรีแถลงข้อเท็จจริง

นายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งและดำรงติดต่อกันเกิน 2 วาระ ไม่ได้นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้ง รองนายกเทศมนตรี ซึ่งไม่ใช่สมาชิกสภา เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของเทศบาล ตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

เทศบาลตำบล ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

เทศบาลเมือง ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

เทศบาลนคร ให้แต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

อำนาจหน้าที่ของนายกเทศมนตรี มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาล

ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ เทศบัญญัติตามนโยบาย

2. สั่ง อนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการของเทศบาล

3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกเทศมนตรีที่ปรึกษานายกเทศมนตรีและเลขานุการนายกเทศมนตรี

4. วางระเบียบเพื่อให้งานของเทศบาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5. รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัติ

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติและกฎหมายอื่น

6.1 เสนอร่างเทศบัญญัติ

6.2 ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชา

พนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล

6.3 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลนามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม

พ.ศ. 2546 เทศบาลแต่ละประเภทมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

มาตรา 50 บัญญัติว่า เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2. ให้มีและบำรุงทางบกทางน้ำ

3. รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย

และปฏิบัติ

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

6. ให้มีเครื่องมือในการดับเพลิง

7. ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 บัญญัติว่า เทศบาลตำบลอาจจัดทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปาสะอาด

2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์

3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน

5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

6. มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บคนไข้
7. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
8. เทศพาณิชย์

เทศบัญญัติ

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2546 มาตรา 60 กำหนดให้เทศบาลมีอำนาจตราเทศบัญญัติได้โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมายเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามหน้าที่ของเทศบาลที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล โดยแบ่งเทศบาลบัญญัติออกเป็น 3 ประเภทคือเทศบัญญัติทั่วไป เทศบัญญัติชั่วคราว และเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงินรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

เทศบัญญัติทั่วไป

ร่างเทศบัญญัติจะเสนอได้โดยนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล หรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่สมาชิกสภาเทศบาลเป็นผู้เสนอร่างเทศบัญญัติ ต้องมีสภาเทศบาลลงนามรับรองไม่น้อยกว่า 2 คน

เทศบัญญัติชั่วคราว

ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภาเทศบาลให้ทันท่วงทีมิได้กฎหมายเทศบาลได้ให้อำนาจนายกเทศมนตรีออกเทศบัญญัติชั่วคราวได้

เทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน

ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน หมายถึง ร่างเทศพาณิชย์หรือร่างเทศบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่งดังต่อไปนี้

1. การจัดเก็บ ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อนหรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีอากร
2. การเก็บรักษาเงินการจ่ายเงิน และการโอนงบประมาณของเทศบาล
3. การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้เงินกู้
4. การคลัง การงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจ้างและการพัสดุ

ร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน สมาชิกสภาเทศบาลจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกเทศมนตรี ในกรณีเป็นที่สงสัยว่า ร่างเทศบัญญัติใดเป็นร่างเทศบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของนายกเทศมนตรี ให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้วินิจฉัย

รายได้และรายจ่าย

1. รายได้ เทศบาลมีรายได้ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 มาตรา 66 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 23 ดังต่อไปนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2550 : 124-127)

2. รายได้จากภาษีอากร

2.1 ภาษีอากรที่เทศบาลมีอาจจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย

2.2 ภาษีอากรที่เทศบาลมีอำนาจจัดเก็บเพิ่ม หรือภาษีที่ใช้ร่วมกับรัฐบาล โดยเทศบาลมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีแต่ในทางปฏิบัติจะมอบหมายให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้จัดเก็บให้เช่น กรมสรรพากร แล้วจัดสรรให้เทศบาล ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ

2.3 ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดให้หรือภาษีที่รัฐบาลแบ่งรายได้ให้ ภาษีส่งนี้มีอำนาจในการจัดเก็บตามกฎหมายเป็นของรัฐบาล แต่รัฐบาลได้นำส่วนหนึ่งของรายได้จากภาษีที่จัดเก็บได้มาจัดสรรให้แก่ เทศบาล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสุราและเบียร์ ภาษีสรรพสามิต ค่าภาคหลวงสามิต ค่าภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม อากรังนกอีแร่น ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่มีทุนทรัพย์ ภาษีการพนัน

3. รายได้อื่นที่ไม่ใช่ภาษีอากร

3.1 รายได้จากค่าธรรมเนียมและใบอนุญาต เช่น ค่าธรรมเนียมการฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนขยะมูลฝอย

3.2 รายได้จากค่าปรับ เช่น ค่าปรับการละเมิดเทศบัญญัติ

3.3 รายได้จากประกอบการกิจการ เช่น รายได้จากเทศพาณิชย์

3.4 รายได้จากทรัพย์สิน คือ รายได้อันเกิดจากผลประโยชน์ในทรัพย์สินไม่ว่าจะเป็น ดอกเบี้ย เงินปันผลและจากการให้เช่าหรือค่าตอบแทนในทรัพย์สินหรือสถานที่หรือที่ดินก่อสร้างอันเป็นทรัพย์สินเทศบาล อยู่ในความดูแลของเทศบาล

3.5 รายได้อื่น ๆ คือ รายได้ที่ไม่เข้าลักษณะรายได้หมวดใดหมวดหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ เงินบริจาค เงินรับรองสำเนาและถ่ายเอกสาร รายได้เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เป็นต้น

4. รายได้จากเงินอุดหนุนของรัฐบาล หรือองค์กรบริหารส่วนจังหวัดคือ รายได้ที่เกิดจากการจัดสรรของรัฐบาลให้แก่เทศบาลหรือองค์กรบริหารส่วนจังหวัดจัดสรรให้ฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับชั้นบน

4.1 รายจ่าย พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 มาตรา 67 กำหนดไว้ว่า เทศบาลมีรายจ่ายดังต่อไปนี้

4.1.1 เงินเดือน

4.1.2 ค่าจ้าง

4.1.3 เงินตอบแทนอื่น ๆ

4.1.4 ค่าใช้สอย

4.1.5 ค่าวัสดุ

4.1.6 ค่าครุภัณฑ์

4.1.7 ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น

4.1.8 เงินอุดหนุน

4.1.9 รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มิกฎหมาย หรือระเบียบกระทรวงมหาดไทย

บริบทของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลตาจาง มีโดยสังเขปดังนี้ (เทศบาลตำบลตาจาง. 2552 : 8-18)

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง

ตำบลตาจางเป็นตำบลหนึ่งใน 6 ตำบล ของอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอละหานทรายทางทิศตะวันออก ประมาณ 9 กิโลเมตร พื้นที่รวมทั้งสิ้น 118125 ไร่ หรือ 189 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลถาวรและตำบลยายแถมพัฒนา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 1 บริเวณห้วยคาพรหมตัดกับทางเกวียน ห่างจากบ้านตลาดเข้ ตำบลถาวร ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ทางทิศตะวันออกตามร่องน้ำลี้กห้วยคาพรหม (คลองยายแหว) ด้านทิศเหนือถึงหลักเขตที่ 4 บริเวณ สะพานข้ามลำปะเทีย ถนนสายบ้านยายแถม – บ้านหัว นบ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลหนองไม้งาม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามสันปันน้ำเขาดิน ตามเส้นแบ่งเขตอำเภอละหานทราย – อำเภอบ้านกรวด ถึงสันปันน้ำเขาทะมอองกอง ห่างจากบ้านหัวสนามทางทิศตะวันออก ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ตามลำห้วยธรรมชาติ ถนนสายบ้านหนองไม้งาม – บ้านตาจาง ระหว่างบ้านสว่างพัฒนา ตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย กับบ้านหนองตะลุมพุก ตำบลหนองไม้งาม อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 11 เHINGเขาลอย ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือตามเชิงเขาลอย ไปทางทิศเหนือตามลำปะเทีย จากถนนสายบ้านปากช่อง – บ้านหนองปรือ ทางทิศตะวันออก ไปทางทิศตะวันตกตามทางเกวียนตัดผ่านถนนสายบ้านปากช่อง – บ้านหนองปรือ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลละหานทราย อำเภอละหานทรายและตำบลถาวร อำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากหลักเขตที่ 14 ริมถนนสายบ้านละหานทราย – บ้านปากช่อง ห่างจากสามแยกกรมทหารพรานที่ 24 ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ สามแยกถนนสายละหานทราย – ดางที่บริเวณแยกทางเกวียนไปบ้านหนองโบสถ์ ห่างจากบ้านหนองโบสถ์ ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ริมถนนสายบ้านโนนสง่าพัฒนา- บ้านยางโป่งสะคา ห่างจากหนองลูกช้างทางทิศตะวันออก

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลตาจ่ง มีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่น

แบบลอนลาด มีความสูงเฉลี่ยประมาณ 200 – 236 เมตรจากระดับน้ำทะเลพื้นที่สูงจะอยู่ทางด้านทิศใต้ลาดต่ำลงมาด้าน ทิศเหนือ และทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตอนกลางเป็นที่ลุ่มมีคลองลำปะเทียไหลผ่านจากด้านทิศใต้ ไปด้าน ทิศเหนือของตำบล สภาพดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และดินเหนียวปนทราย เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชไร่ ข้าว และไม้ยืนต้น พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าดงดิบมาก่อน และถูกบุกเบิก ประมาณ 30 ปีที่ผ่านมา ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับเชิงเขาปลายบั้งและเชิงเขาลอยในด้านทิศใต้

1.3 ภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมมี 3 ฤดู คือ

1.3.1 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม อุณหภูมิ 22 - 40

องศาเซลเซียส

1.3.2 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน - ตุลาคม อุณหภูมิ 22 - 34 องศาเซลเซียส

1.3.3 ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิ 10 - 32

องศาเซลเซียส

1.4 จำนวนชุมชน

เทศบาลตำบลตาจ้งมีเขตการปกครองประกอบไปด้วย 22 ชุมชน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลประชากรตำบลตาจ้งแยกเป็นรายหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
บ้านยางโป่งสะเคา หมู่ 1	นางเอิน กระจ่าทอง	267	614	606	1220
บ้านโคกตาพรหม หมู่ 2	นายสุรพล ทดแก้ว	239	507	463	970
บ้านนุ หมู่ 3	นายสุทักษิณ จีนโน	243	292	281	573
บ้านละลม หมู่ 4	นายเสริม ศรีกิมแก้ว	131	292	324	616
บ้านตาจ้ง หมู่ 5	นายระพีพันธ์ ยงสืบชาติ	202	377	392	769
บ้านหนองปรือ หมู่ 6	นายสวัสดิ์ กงชีวะ	154	279	292	571
บ้านปรือพวงสำราญ หมู่ 7	นายมอง ชอบเสร็จ	114	287	249	536
บ้านหัวสะพาน หมู่ 8	นายบุญรัตน์ งามสะพรั่ง	162	314	329	657
บ้านหัวสนาม หมู่ 9	นายทองดี บุญแก้ว	150	305	249	554
บ้านตาจ้ง หมู่ 10	นายรวน เชื้อนางรอง	247	568	565	1133
บ้านโคกว่าน หมู่ 11	นายประกาย สุขคำ	35	92	89	181
บ้านคอนมัน หมู่ 12	นายประเชิญ เชื้อจุน	285	477	486	963
บ้านหัวทำนบ หมู่ 13	นางถนอมจิตร โรจนบัณฑิต	73	172	148	293
บ้านสว่างพัฒนา หมู่ 14	นายสงัด เพ็ญโคตร	205	350	360	710
บ้านหนองคัน หมู่ 15	นายเคื่อง นวลทอง	67	144	150	294
บ้านหนองมดแดง หมู่ 16	นายดาว วงศ์รัมย์	306	716	699	1415
บ้านหนองโปลา หมู่ 17	นางสมพร สีมา	154	342	332	674
บ้านเทพย์คณ์ หมู่ 18	นายคำมุน ก้องพิมาย	137	291	28/3	574

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อหมู่บ้าน	ผู้ใหญ่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
บ้านไทยพัฒนา หมู่ 19	นายอุทัย สมการ	194	418	440	858
บ้านหนองยาง หมู่ 20	นายปราโมทย์ มุระคา	191	429	449	860
บ้านศิลาทอง หมู่ 21	นายสศ เพชรกระโทก	144	310	304	614
บ้านเทพย์คัมภ์ หมู่ 22	นายทวี ภูมิศรีจันทร์	135	302	286	588
รวมทั้งสิ้น		3,733	7,885	7,776	1,623

ที่มา: สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลตาบตาจาง ณ 30 กันยายน 2553

2. สภาพเศรษฐกิจ/อาชีพ

2.1 ด้านการเกษตร

ราษฎรในเขตเทศบาลตำบลตาจาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว
มันสำปะหลัง อ้อย สวนยาง สวนแตง ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม พืชที่ปลูกมาก ได้แก่

2.1.1 ข้าว พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก ข้าวดอกมะลิ กข.6 ข้าวตาแห้ง ข้าวเสด็จหลวงประทาน
ข้าวพันธุ์พื้นเมือง (เมล็ดเล็ก)

2.1.2 มันสำปะหลัง พันธุ์ที่ใช้ปลูก เกษตรศาสตร์ 50 ระยะของ 5 และระยะของ 60

2.1.3 อ้อยโรงงาน พันธุ์ที่ใช้ปลูก ได้แก่ พันธุ์มาร์กอส อุทอง และเค 88

2.1.4 ยางพารา พันธุ์ที่ใช้ปลูก อาร์อาร์ไอเอ็ม 600

2.1.5 งาคำ และ พืชชนิดอื่น ๆ

2.2 ด้านปศุสัตว์

2.2.1 โคนือ เลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง และลูกผสมอเมริกันบราห์มัน

2.2.2 กระบือ เลี้ยงพันธุ์พื้นเมือง

2.2.3 สุกร พันธุ์ลูกผสม

2.2.4 ไม้เปิด พันธุ์พื้นเมือง ไม้ไข้ ไม้เทศ

2.2.5 บ่อเลี้ยงปลา ขนาดเล็กในไร่นา เลี้ยงปลากินพืช และกบนา

3. หน่วยธุรกิจในพื้นที่ตำบลตำบล

3.1 สถานีบริการน้ำมันและก๊าซ จำนวน 5 แห่ง

3.2 โรงงานแปรรูปพืชผลทางการเกษตร จำนวน 1 แห่ง

3.3 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 25 แห่ง

4. สภาพทางสังคม

การศึกษา ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นฐานของการศึกษาในระดับสูงต่อไป รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการการศึกษา สำหรับสถานศึกษาในเขตตำบลตาจง มีดังนี้

4.1 โรงเรียนระดับประถม จำนวน 10 แห่ง

4.2 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 แห่ง

4.3 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 1 ศูนย์

4.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 ศูนย์

4.5 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จำนวน 2 ศูนย์

4.6 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 13 แห่ง

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด จำนวน 4 แห่ง

สำนักสงฆ์ จำนวน 12 แห่ง

5. การสาธารณสุข

เทศบาลตำบลตาจงอยู่ห่างจากโรงพยาบาลละหานทรายประมาณ 10 กิโลเมตร มีสถานีอนามัย (ศูนย์สุขภาพชุมชน) ในพื้นที่จำนวน 2 แห่ง อยู่ในสังกัดสาธารณสุขอำเภอละหานทราย

5.1 บ้านยางโป่งสะเคา ตั้งอยู่ที่หมู่ 1 ตำบลตาจง

5.2 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาจง ตั้งอยู่ที่หมู่ 5 ตำบลตาจง

อัตราการมีและใช้ส้วมราด ร้อยละ 100

6. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เทศบาลตำบลตาจงอยู่ห่างสถานีตำรวจภูธรสะพานทรายประมาณ 9 กิโลเมตร อยู่ห่างจากสถานีตำรวจภูธรหนองไม้งาม จำนวน 6 กิโลเมตร มีที่พักสายตรวจตำบลอยู่ในพื้นที่จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณสี่แยกบ้านละลม หมู่ 4 ตำบลตาจง ถนนสายสะพานทราย - บ้านกรวด

7. การบริการพื้นฐาน

7.1 การคมนาคม

พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลตาจงมีถนนเชื่อมต่อกันระหว่างชุมชนครอบคลุมทุกชุมชน สามารถสัญจร ไป - มา ได้ตลอดทั้งปี เป็นถนนลูกรัง ถนนคอนกรีต และถนนลาดยางบางส่วน เส้นทางในการติดต่อระหว่างอำเภอกับเทศบาลเป็นถนนลาดยาง 2 สาย

7.1.1 สายสะพานทราย - บ้านกรวด

7.1.2 สายสะพานทราย - บ้านตะโก

7.2 การโทรคมนาคม

7.2.1 ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ บ้านตาจง หมู่ที่ 5

7.2.2 โทรศัพท์บ้านไม่มีคู่สาย โทรศัพท์เคลื่อนที่สัญญาณครอบคลุมทุกพื้นที่ของ

ตำบล

7.3 การไฟฟ้า

ในเขตเทศบาลตำบลตาจงมีอัตราการมีและใช้ไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน โดยเฉลี่ยแล้วมีอัตราการมีและใช้ไฟฟ้าประมาณ ร้อยละ 98.00 ของจำนวนครัวเรือนและ เทศบาลตำบลตาจงจัดมีไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณถนนทุกชุมชน

8. แหล่งน้ำธรรมชาติ

ตำบลตาจงมีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ คลองลำปะเทีย ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบรรทัดทางตอนใต้ของอำเภอสะพานทราย แล้วไหลไปทางเหนือผ่านตอนกลางของตำบลตาจง มีคลองลำโรงแยกออกไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ก็ยังมีสระน้ำและหนองน้ำต่าง ๆ เช่น หนองถนน หนองทุ่งหว้า หนองพะยุง หนองกระสัง หนองเกษคร และมีอ่างเก็บน้ำบ้านนุ

9. ป่าไม้

ตำบลตาจงมีพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้ถาวร ตามมติคณะรัฐมนตรี (ป่าสะพานทราย) คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งตำบล โดยมีพื้นที่ป่าไม้อยู่บริเวณทิศตะวันตกของตำบล

9.1 หมู่ที่ 7, 17 มีพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีทั้งหมด

9.2 หมู่ที่ 1, 6, 13, 18 มีพื้นที่อยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีบางส่วน

9.3 ทำเลื่อยงัดไม้และ ที่สาธารณประโยชน์จำนวน 6964 ไร่

10. มวลชนจัดตั้ง

10.1 กลุ่มลูกเสือชาวบ้านจำนวน 450 คน

10.2 อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน จำนวน 110 คน

10.3 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำนวน 336 คน

ส่วนที่ 2

โครงสร้างและบุคลากร

1. โครงสร้างเทศบาลตำบลตาบดแดง

ภาพประกอบ 3 โครงสร้างและบุคลากรเทศบาลตำบลตาบดแดง

ที่มา : เทศบาลตำบลตาบดแดง (2552 : 15)

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลตาอง

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2495 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546)

ได้กำหนดภารกิจของเทศบาลตำบล ดังนี้

หน้าที่ที่ต้องทำ

1. รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. ให้และบำรุงทางบกทางน้ำ
3. รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและ

สิ่งปฏิกูล

4. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
5. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
6. ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
7. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
8. บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

หน้าที่ที่อาจจะทำ

1. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
2. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
3. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
4. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
5. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากิน
6. ให้มีและบำรุงสถานที่การพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
7. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
8. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
9. เทศพาณิชย์

1. นโยบายการพัฒนาาระบบสาธารณสุขป้ลค สาธารณูปการและโครงสร้างพื้นฐาน

- 1.1 ก่อสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาาระบบการคมนาคมให้เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงทั้งภายใน

และภายนอก เขตเทศบาล

- 1.2 ติดตั้ง ปรับปรุง ระบบไฟฟ้าสาธารณะให้มีแสงสว่างเพียงพอ ครอบคลุมทั่วทั้งหมด
- เทศบาล
- 1.3 จัดให้ระบบประปาหมู่บ้านให้ครบทุกชุมชน และแก้ไขปรับปรุงที่มีอยู่ให้ใช้งานได้
- 1.4 ก่อสร้าง ปรับปรุง ถนนกีฬา และสถานที่ออกกำลังกายให้ครบทุกชุมชน
- 1.5 ก่อสร้าง ปรับปรุง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 1.6 พัฒนาแหล่งน้ำ ขุดลอกแหล่งน้ำ ลำห้วย
2. นโยบายด้านเศรษฐกิจและการเกษตร
- 2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพตามภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการมีงานทำและ
- เพิ่มรายได้
- 2.2 พัฒนาระบบการผลิตที่มีประสิทธิภาพ
- 2.3 ส่งเสริมการเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2.4 ส่งเสริมการตลาดรายจ่าย และเพิ่มรายได้แก่ประชาชน
3. นโยบายการพัฒนาสังคม
- 3.1 ด้านสาธารณสุขและสุขภาพ
- 3.1.1 ส่งเสริมระบบการการคุ้มครองสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีถ้วนหน้า พร้อมทั้งสร้างหลักประกันและโอกาสในการเข้าถึงการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
- 3.1.2 ส่งเสริมระบบป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย การป้องกันอุบัติเหตุ และอุบัติภัย พร้อมทั้งสนับสนุนการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับควบคุมการป้องกันโรค
- 3.1.3 ให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
- 3.2 ด้านกีฬา
- 3.2.1 ส่งเสริมกิจกรรมกีฬาระดับชุมชนและ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาสู่กีฬาเชิงอาชีพ
- 3.2.2 ส่งเสริมให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- 3.3 ด้านครอบครัว เด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ
- 3.3.1 ส่งเสริมให้มีศูนย์เลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในชุมชน
- 3.3.2 ส่งเสริมสิทธิและบทบาทของสตรี การพัฒนาศักยภาพของสตรีให้มีส่วนร่วม
- ในการพัฒนาชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

3.3.3 ส่งเสริมการมีหลักประกันผู้สูงอายุ พัฒนาบริการสุขภาพอนามัยรวมทั้งนำประสบการณ์ของผู้สูงอายุมาช่วยในการพัฒนาสังคม

3.4 ด้านการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส

3.4.1 ให้การสงเคราะห์สนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้พิการ ทูพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้

4. นโยบายด้านการศึกษา

4.1 ส่งเสริมให้ระบบและโครงสร้างทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

4.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา เพื่อเผยแพร่ศาสนาวัฒนธรรมรวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาสถานศึกษาให้สะอาดร่มเย็นสงบสุข

4.4 เพิ่มศักยภาพผู้ดูแลศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5. นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1 บริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพแบบบูรณาการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

5.2 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการนำสิ่งของหรือเศษวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่

5.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการควบคุมกำจัดมลภาวะที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิการ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

5.4 ควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษ

5.5 จัดหาปรับปรุงและพัฒนาระบบกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

6. นโยบายด้านการเมืองการบริหารและการปกครอง

6.1 พัฒนานุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

6.2 ปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน และนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

6.3 พัฒนาระบบบริหารงาน โดยเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเป็นธรรมเพื่อความพอใจสูงสุดของผู้เข้ารับบริการ

6.4 พัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพบุคลากร เพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและเป็นธรรม

6.5 ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้และนำเสนอข้อคิดเห็น

ในการปฏิบัติงานของเทศบาล

- 6.6 พัฒนาระบบการจัดเก็บรวบรวมและการนำเสนอข้อมูลให้มีคุณภาพ
- 6.7 บริหารจัดการบ้านเมืองให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ โดยยึดหลักการ

จัดการ

7. นโยบายด้านความปลอดภัย

- 7.1 ดูแลให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พร้อมทั้งจัดระบบป้องกันสาธารณภัย และอุบัติภัยอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7.2 สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมและสาธารณภัยในชุมชน และท้องถิ่นของตน
- 7.3 จัดหาให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีประสิทธิภาพต่อการระงับอุบัติภัยต่าง ๆ และระบบป้องกัน สาธารณภัย
- 7.4 พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการป้องกันระงับเหตุสาธารณภัยต่าง ๆ
- 7.5 จัดให้มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลต่างอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยสรุปเนื้อหางานวิจัยได้ดังนี้

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยขอนแก่น (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษารูปแบบและแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 ฉบับ โดยฉบับที่หนึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี และอีกฉบับหนึ่งศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ราชบุรี ลพบุรี สุพรรณบุรี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่มี ความเข้มแข็งเท่าที่ควร เพราะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีความเป็นประชาธิปไตย ตัดสินใจในการดำเนินการทุกอย่างด้วยตนเอง ไม่ฟังความคิดเห็นของประชาชนและไม่ยอมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลทำให้แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของ

ประชาชนขาด ความสามัคคีในการทำงาน เพราะบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลแสวงหาผลประโยชน์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลและจัดสรรผลประโยชน์ไม่ลงตัว

สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ (2540 : บทคัดย่อ) ซึ่งเป็นการวิจัย ระยะที่สอง เรื่อง การศึกษารูปแบบและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดเพชรบุรี พบว่า การเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้การวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลตรงกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชนและช่วยให้ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2540 : 45) ได้ศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริม ความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการองค์การบริหารส่วนตำบลชุมชน อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลชุมชนไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร เนื่องจาก บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมชนไม่มีความเป็นประชาธิปไตยไม่ยอมเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้แผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน และทำการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อแสวงหา ผลประโยชน์

พัฒนา อัครวิทย์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของประชาชน ในการพัฒนาเขตเมือง : ศึกษากรณีชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาล หัวหน้าหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเดิม จำนวน 85 คนและ เขตเทศบาลใหม่ 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การสรุปประเด็นแจกแจงความถี่และสถิติร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนา วิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการพัฒนาชุมชน เป็นกิจกรรมตามหน้าที่ของเทศบาลที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการพัฒนาแยกเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาเพื่อพัฒนาจิตใจและอนุรักษ์ ประเพณี กิจกรรมการพัฒนาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ กิจกรรมการพัฒนาเพื่อพัฒนาสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งและลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของประชาชนในชุมชน รองลงมาได้แก่ ด้านผู้นำชุมชนและกรรมการชุมชน ด้านความมุ่งหมายเข้ากิจกรรมและด้านบทบาทในการสนับสนุนของรัฐตามลำดับ

ลักษณะสำคัญของแต่ละปัจจัยที่ประชาชนเห็นว่ามึผลต่อความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนแต่ละปัจจัยเป็นดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะของประชาชนในชุมชนที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนมากที่สุดคือ การเสียสละเพื่อส่วนรวม ส่วนคุณลักษณะของชุมชนที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด คือ ชุมชนที่ไม่กว้างขวางติดต่อกันง่าย
2. คุณลักษณะของผู้นำชุมชนและกรรมการชุมชนที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนมากที่สุดคือ การเสียสละเพื่อส่วนรวม
3. ความมุ่งหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา ที่มีผลต่อความเข้มแข็งมากที่สุด คือ ความต้องการที่จะรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนและสาธารณสถาน
4. ด้านบทบาทในการสนับสนุนของรัฐที่มีผลต่อความเข้มแข็งในการพัฒนาชุมชนมากที่สุดคือ การสนับสนุนด้านงบประมาณ สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตามกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ มีทั้งหมด 5 ลักษณะ โดยมีการบริจาคทรัพย์หรือวัสดุมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ร่วมคิดและวางแผน ร่วมกระทำโดยการสละแรงงานหรือร่วมขบวนการ ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมบำรุงรักษาหรืออนุรักษ์โดยการเผยแพร่ความรู้ตามลำดับ

บัณฑูร ประคิษฐ์สุวรรณ (2544 : 48) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล 2) เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับผลปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล 4) เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลในอนาคตการศึกษาพบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรของเทศบาลเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เทศบาลไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร เพราะบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต้องจะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานและจะต้องมีการสร้างจิตสำนึกและให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ในเรื่องการปฏิบัติงานและการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลในอนาคตเป็นสิ่งจำเป็นและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ตะติยา กาพวรรณ (2545 : 64) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาถึงปัจจัยภายในชุมชนที่มีผลต่อความเข้มแข็ง

ของชุมชน พบว่าปัจจัยภายในชุมชนประกอบด้วย การเรียนรู้และการมีส่วนร่วม ภาพรวมปัจจัยภายในชุมชนอยู่ในระดับน้อย โดยปัจจัยภายในชุมชนด้านการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อการพึ่งตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ปัจจัยภายในชุมชนด้านการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อประกอบอาชีพอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัจจัยภายในชุมชนด้านการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ ร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมทำติดตาม ผลการดำเนินงาน พบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ปัจจัยภายนอกชุมชน ประกอบด้วย เครือข่ายภายนอกภาพรวมปัจจัยภายนอกชุมชนเครือข่ายภายนอกอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาความเข้มแข็งของชุมชน 4 ด้านประกอบด้วย ศักยภาพการพึ่งตนเอง ความเอื้ออาทรช่วยเหลือ การมีจิตสำนึกร่วมกันและการร่วมกันแก้ไขปัญหา เมื่อมีวิกฤต พบว่าภาพรวมความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาภาพรวมระดับความเข้มแข็งของชุมชนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

สามารถ ขงปัญญา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารงานส่วนตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกูและผู้นำชุมชนในเขตตำบลสายตะกู จำนวน 119 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารงานส่วนตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะองค์กร ด้านลักษณะสภาพแวดล้อมและด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน ตามลำดับ โดยมีความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาทางวิชาการ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการทำงาน ลดความขัดแย้งทางความคิดของกลุ่มข้าราชการ พนักงาน ที่ชอบสร้างปัญหาให้เกิดความขัดแย้ง รองลงมาคือ ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนเพื่อรับทราบปัญหาทุกเดือน

การศึกษางานวิจัยดังกล่าวพบว่า การดำเนินงานของเทศบาลมีปัจจัยหลายๆ อย่างเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นหลักในการดำเนินงานให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนและต่อองค์กรของหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นในเชิงบวกและเชิงลบที่กล่าวมาล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำไปใช้ปฏิบัติงานให้เกิดผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ประชาชนที่มารับบริการเกิดความพอใจสูงสุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็ง ในด้านลักษณะสภาพขององค์กร ด้านลักษณะแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน ของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ บุคลากรของเทศบาลตำบลตาจวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และ ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจวง จำนวน 170 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏใน ตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หน่วยงานย่อย	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
1. นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกเทศมนตรีและที่ปรึกษานายกเทศมนตรี	5
2. เจ้าหน้าที่ อุกซางผู้ปฏิบัติงานในเทศบาล	87
3. สมาชิกสภาเทศบาล	12
4. กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	66
รวม	170

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็นข้อสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

ตัวอย่าง

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

() โสด

() สมรส

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง ใน 4 ปัจจัย คือ ด้านลักษณะสภาพขององค์กร ด้านลักษณะแวดล้อม ด้านบุคลากรและด้านการบริหารงานและการปฏิบัติงาน โดยแบ่งระดับความเข้มแข็ง เป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและ น้อยที่สุด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในแบบสอบถาม

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง				
		5	4	3	2	1
	ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร					
1	ขนาด/ชั้นของเทศบาล เหมาะสมกับพื้นที่.....
2	รายได้ที่รัฐจัดสรรให้เพียงพอต่อการ.....
3	จำนวนประชากรมีความเหมาะสมกับ ขนาด/ชั้นของเทศบาล.....

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการ ตลอดจนสภาพปัญหาและปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถาม แบบสร้างมาตรวัดทัศนคติ ตามเทคนิคการวัดของลิเกิร์ต (Likert Scale) แล้วดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย

2.3 นำร่างแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระทำการตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพ และปัญหา เป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบได้แก่

2.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย สุปิงคลัด รองนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.3.2 นางวิมลรัตน์ สุทธิศรี ท้องถิ่นอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

2.3.3 นางสาวสิริกาญจน์ ธรรมุขสนธิ ปลัดเทศบาลตำบลหนองตะครอง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ มาแก้ไขปรับปรุงและเสนอคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระได้พิจารณา

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างอื่น ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน ที่เทศบาลตำบลหนองตะครอง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.6 นำแบบสอบถามไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8894 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง
3. ผลปรากฏว่าแบบสอบถาม จำนวน 170 ฉบับเก็บรวบรวมมาได้ 170 ฉบับ มีความสมบูรณ์ 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
 2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
 3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
 4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
- การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้
1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยภาพรวม
 3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย
 4. เสนอในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)
ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ส่งผลต่อเข้มแข็งมากที่สุด

3.51 – 4.50	ส่งผลต่อเข็มแข็งมาก
2.51 – 3.50	ส่งผลต่อเข็มแข็งปานกลาง
1.51 – 2.50	ส่งผลต่อเข็มแข็งน้อย
1.00 – 1.50	ส่งผลต่อเข็มแข็งน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของ ครอนบาค
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยในปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ของบุคลากรและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ลักษณะตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	170	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	101	59.40
1.2 หญิง	69	40.60
2. อายุ		
2.1 21 – 30 ปี	51	30.00
2.2 31 – 40 ปี	77	45.30
2.3 41 – 50 ปี	31	18.20
2.4 51 – 60 ปี	7	4.10
2.5 61 ปีขึ้นไป	4	2.40
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	107	62.90
3.2 ปริญญาตรี	59	34.70
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.40
4. รายได้ต่อเดือน		
4.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	119	70.00
4.2 10,000 – 20,000 บาท	35	20.50
4.3 20,001 – 30,000 บาท	12	7.10
4.4 30,001 บาท ขึ้นไป	4	2.40

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 170 คน เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า เป็นชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 59.40 เป็นหญิง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ ปรากฏว่า ช่วงอายุ 31 – 40 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.30 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ

ที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่า ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 62.90 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70

เมื่อจำแนกตามรายได้ ปรากฏว่า ช่วงรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ รายได้ 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และมีจำนวนน้อยที่สุดคือ รายได้มากกว่า 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.40

ตอนที่ 2 ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 4 – 9 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง			
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านลักษณะขององค์กร		3.29	0.45	ปานกลาง
2. ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม		3.43	0.48	ปานกลาง
3. ด้านบุคลากร		3.48	0.49	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน		3.46	0.47	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย		3.42	0.39	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยโดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านส่งผลอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.48$) ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.46$) ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.43$) และด้านลักษณะขององค์กร ($\bar{X} = 3.29$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านลักษณะขององค์กรโดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง			
ด้านลักษณะขององค์กร			
1. ขนาด/ชั้นของเทศบาลเหมาะสมกับพื้นที่....	3.33	0.79	ปานกลาง
2. รายได้ที่รัฐจัดสรรให้ เพียงพอต่อการ บริหารงาน.....	3.30	0.84	ปานกลาง
3. นายอำเภอให้ความเป็นอิสระในการ ปฏิบัติงานของเทศบาล.....	3.04	0.95	ปานกลาง
4. จำนวนประชากรมีความเหมาะสมกับขนาด/ ชั้นของ เทศบาล.....	3.38	0.79	ปานกลาง
5. จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสม กับขนาด/ชั้นของเทศบาล.....	3.43	0.77	ปานกลาง
6. เทศบาล มีการเสนอขออุดหนุนโครงการ จากหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ อปท.....	3.15	0.80	ปานกลาง
7. มีการอุดหนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ที่ไม่ได้อยู่ในเขตบริการของเทศบาล/ที่ไม่ได้ สังกัด อปท.....	3.12	0.85	ปานกลาง
8. บุคลากรของเทศบาลมีความรู้/ความเข้าใจ ในบทบาทและหน้าที่.....	3.45	0.73	ปานกลาง
9. การให้ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่...	3.42	0.75	ปานกลาง
10. ความสามัคคีของสมาชิกสภาเทศบาล/ ผู้บริหาร/เจ้าหน้าที่และพนักงาน.....	3.27	0.84	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.29	0.45	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร โดยภาพรวมส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านลักษณะขององค์กร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อส่งผลอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8. บุคลากรของเทศบาลมีความรู้/ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ ($\bar{X} = 3.45$) รองลงมา คือ ข้อ 5. จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสมกับขนาด/ชั้นของเทศบาล ($\bar{X} = 3.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3. นายอำเภอให้ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของเทศบาล ($\bar{X} = 3.04$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง			
	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็ง	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม				
11. ประชากรมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ..	2.82	1.01		ปานกลาง
12. มีประชากรจำนวนมากที่เสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ให้เทศบาลแก้ไข.....	3.67	0.80		มาก
13. ทุกครั้งที่มีการวางแผนพัฒนาในตำบล ประชาชนจำนวนมากเสนอความต้องการของชุมชนให้เทศบาลหาทางแก้ไข.....	3.54	0.70		มาก
14. จัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนเสนอความต้องการ.....	3.69	0.71		มาก
15. มีการออกพบปะประชาชนในเขตพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหา.....	3.42	0.77		ปานกลาง
16. มีแผนปฏิบัติงานในการจัดแผน/เทศบัญญัติประจำปีอย่างชัดเจน.....	3.45	0.80		ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.43	0.48		ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 11, 15 และข้อ 16 ส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 14. จัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนเสนอความต้องการ ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาคือ ข้อ 12. มีประชากรจำนวนมากที่เสนอปัญหาและความต้องการของชุมชน ให้เทศบาลแก้ไข ($\bar{X} = 3.67$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือข้อ 11. ประชากรมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ ($\bar{X} = 2.82$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง			
ด้านบุคลากร			
17. ประสิทธิภาพการทำงานและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงาน.....	3.62	0.75	มาก
18. ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ได้ผลสำเร็จอย่างถูกต้องสมบูรณ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ.....	3.50	0.70	ปานกลาง
19. มีความเข้าใจในหน้าที่ ที่ตนเองรับผิดชอบ	3.44	0.70	ปานกลาง
20. มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ.....	3.52	0.64	มาก
21. ให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นการพัฒนา.....	3.52	0.76	มาก
22. ความผูกพันขององค์กรกับพนักงาน.....	3.40	0.92	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง			
ด้านบุคลากร (ต่อ)			
23. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาล.....	3.50	0.78	ปานกลาง
24. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน.....	3.30	0.74	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.48	0.49	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร โดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 17, 20 และข้อ 21 ส่งผลอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 17. ประสิทธิภาพการทำงานและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือ ข้อ 20. มีความสามารถในการประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จและข้อ 21. ให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นการพัฒนา ($\bar{X} = 3.52$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 24. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.30$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง			
ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน			
25. การติดต่อสื่อสารของเทศบาล.....	3.38	0.69	ปานกลาง
26. ความเป็นอิสระด้านการบริหาร/ปฏิบัติงาน	3.38	0.71	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง			
ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน (ต่อ)			
27. สามารถในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาล ประจำปี ความมีประสิทธิภาพและ ความมีประสิทธิภาพ.....	3.45	0.71	ปานกลาง
28. เทศบาลเผยแพร่รายละเอียดของแผนพัฒนา ที่จัดทำ.....	3.25	0.78	ปานกลาง
29. เทศบาลเผยแพร่ผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนา.....	3.52	0.80	มาก
30. นำปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ ไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา.....	3.65	0.75	มาก
31. เทศบาลมีความจริงจัง ในการแก้ปัญหา.... ความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการ....	3.39	0.82	ปานกลาง
32. ความเป็นอิสระในการดำเนินงาน ของเทศบาล.....	3.68	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	3.46	0.47	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารและปฏิบัติงาน โดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 29, 30 และข้อ 32 ส่งผลอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 32. ความเป็นอิสระในการดำเนินงานของเทศบาล ($\bar{X} = 3.68$) รองลงมาคือ ข้อ 30. นำปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ ไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.65$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 28. เทศบาลเผยแพร่รายละเอียดของแผนพัฒนาที่จัดทำ ($\bar{X} = 3.25$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ปรากฏดังตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาล
ตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลควรมีการศึกษาสูง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลบรรลุวัตถุประสงค์.....	56	21.21
2. ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้างานออกพบปะ เยี่ยมเยียนประชาชน เพื่อรับทราบปัญหา และแก้ไขปัญหามาให้ตรงความต้องการ.....	48	18.18
3. ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อฝึกทักษะ ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ.....	43	16.29
4. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ในสังกัด ได้มีการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะการบริหารงานอย่างตรงไปตรงมา.....	37	14.01
5. ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรและประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานของเทศบาล.....	29	10.98
6. ควรจัดกิจกรรมให้บุคลากร ในองค์กรปฏิบัติร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความรัก ความสามัคคี เน้นการทำงานเป็นทีม.....	23	8.72
7. การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานควรคัดเลือกตามความรู้ความสามารถของบุคคล ไม่ใช่ระบบเครือญาติ.....	17	6.44
8. ควรมีการพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้านเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้.....	11	4.17
รวม	264	100.00

จากตาราง 9 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลควรมีการศึกษาสูง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลบรรลุวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 21.21 รองลงมา คือ ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้างานออกพบปะ เยี่ยมเยียนประชาชน

เพื่อรับทราบปัญหา และแก้ไขปัญหาให้ตรงความต้องการ คิดเป็นร้อยละ 18.18 และส่งเสริมให้บุคลากร
เข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อฝึกทักษะ ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ
16.29 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลคาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลคาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ ประชากร ได้แก่ บุคลากรของเทศบาลตำบลคาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลคาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 170 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยได้รับการชี้แนะจากคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับบุคลากรและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหนองตะครอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8894 ซึ่งถือว่ามีความสูงและผ่านเกณฑ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลคาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับ บุคลากรและผู้นำชุมชนในเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบบสอบถาม จำนวน 170 ฉบับ เก็บรวบรวมมาได้ 170 ฉบับ มีความสมบูรณ์ 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยภาพรวม
3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตาราง ประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยโดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านส่งผลอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และด้านลักษณะขององค์การ ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลควรมีการศึกษาสูง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลบรรลุวัตถุประสงค์ รองลงมา คือ ให้ผู้บริหารหรือหัวหน้างานออกพบปะ เยี่ยมเยือนประชาชน เพื่อรับทราบปัญหา และแก้ไขปัญหาคือตรงความต้องการ และส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อฝึกทักษะ ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยในเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาโจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยโดยภาพรวมส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงว่าบุคลากรและผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอสะพานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ให้ความสำคัญและมีความตระหนักในด้านนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารงานใด ๆ ก็ตาม คนนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ถ้าเทศบาลมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการบริหารงานสูง ก็จะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาล เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ เรวัตติ สมบัติทอง (2543 : 64-65) ที่กล่าวว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลมีระดับการศึกษาไม่สูงนัก มีขีดจำกัดในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลและเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ บุคลากรที่มีการศึกษาไม่สูงจึงมีศักยภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล แต่ในขณะเดียวกันถ้าบุคลากรของเทศบาลตำบลมีระดับการศึกษาสูงก็จะสามารถในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล ตลอดจนเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี บุคลากรที่มีการศึกษาระดับสูงจึงมีศักยภาพในการทำงานสูง การพัฒนาความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลก็สามารถทำได้ง่าย ระดับการศึกษาของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน หรือความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล นอกจากนี้ประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หรือการมีประสิทธิผลของบุคลากรในองค์การ การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับ สถานภาพและบทบาทของตนเองย่อมทำให้บุคคลสามารถดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพราะทราบว่าตนเองมีสถานภาพและบทบาทอย่างไร แต่ถ้าเมื่อใดที่บุคคลไม่ทราบว่าตนเองมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรแล้วก็จะนำมาซึ่งปัญหา ดังนั้น บุคคลจะต้องสวมบทบาทของตนเอง ไม่ละเมิดบทบาทอันชอบของตนเอง เพราะจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นผลสำเร็จ ดังนั้นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลจะทราบถึงบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของตนเองได้เป็นอย่างดี ไม่สับสนในบทบาทของตนเองและไม่ละเมิดบทบาทอันชอบของตนเอง จะเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ส่งผลการมีประสิทธิผลขององค์การต่อไป จะเห็นได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร ในองค์การ ซึ่งผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของกลุ่ม และผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของกลุ่มทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานขององค์การ ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจึงมีผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณชुर ประดิษฐ์สุวรรณ (2544 : 48) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

โดยด้านบุคลากร พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรของเทศบาลเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เทศบาลไม่มีความเข้มแข็งเท่าที่ควร เพราะบุคลากร ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานค่าจะขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานและจะต้องมีการสร้างจิตสำนึกและให้ความสำคัญในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องคือ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่อง การปฏิบัติงานและการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาลในอนาคต ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถยงปัญญา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารงานส่วนตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกูและผู้นำชุมชนในเขตตำบลสายตะกู จำนวน 119 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารงานส่วนตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านลักษณะองค์กร ด้านลักษณะสภาพแวดล้อมและด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร โดยภาพรวมส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาล

ตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรของเทศบาลมีความรู้/ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรส่วนใหญ่ได้ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ ซึ่งผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทำให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของกลุ่ม และผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของกลุ่มทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานขององค์การ ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจึงมีผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ (เรวัตติ สมบัติทอง. 2543 : 64) ที่กล่าวว่า ความรู้ความเข้าใจเป็นปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในกาปฏิบัติงานหรือการมีประสิทธิผลของบุคลากรในองค์การ การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับ สถานภาพและบทบาท ของตนเองย่อมทำให้บุคคลสามารถดำเนินการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพราะทราบว่าตนเองมี สถานภาพและบทบาทอย่างไร แต่ถ้ามือใดที่บุคคลไม่ทราบว่าตนเองมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรแล้ว ก็ย่อมจะนำซึ่งปัญหามาสู่องค์กรได้ ดังนั้น บุคคลจะต้องยึดมั่นในบทบาทของตนเอง ไม่ละเลยบทบาทอันชอบของตนเองเพราะจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นผลสำเร็จ

2.2 ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล ตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนเสนอความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เทศบาลเล็งเห็นความสำคัญของประชาชน เป็นสำคัญในการที่เทศบาลตำบลจะมีความเข้มแข็งได้ จะต้องมีการออกพบปะประชาชนในเขตพื้นที่ ที่รับผิดชอบ เพื่อรับทราบปัญหา ก่อนที่เทศบาลจะดำเนินโครงการใด ๆ จะต้องให้ประชาชนในพื้นที่ได้ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในรูปของการประชุมทุกหมู่บ้านจนเป็นที่ยอมรับ เพราะการจัดเวที ประชาคมทำให้มองเห็นปัญหาได้รอบด้าน มองปัญหาได้ตรงจุด และสามารถนำไปวางแผนแก้ปัญหา ได้ตรงกับความต้องการของประชาชน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ ประหยัด หงส์ทองคำ (2546 : 122) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ เป็นกิจกรรมที่ประชาชนต้องมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วม ในการรับภาระหน้าที่บางประการจากรัฐ ไปจัดทำ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นจึงต้อง พิจารณาถึงความสามารถและความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 ปัจจัยด้านบุคลากร โดยภาพรวมส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล ตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประสพการณ์ การทำงานและความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรเป็นทรัพยากรที่ดี เข้าใจในภาระหน้าที่ของตนเอง และมุ่งหวังที่จะให้องค์กรมีความเจริญ การที่เทศบาลจะมีความเข้มแข็ง ความรู้ ความเข้าใจในสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของบุคลากร เป็นปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จ ในการปฏิบัติงานหรือการมีประสิทธิภาพของบุคลากร ในองค์กร ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิด ของ ธงชัย สันติวงษ์ (2537 : 12) กล่าวว่า การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของตนเอง ย่อมทำให้บุคคลสามารถดำเนินการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย เพราะทราบว่าตนเองมีสถานภาพและบทบาทอย่างไร ในทางตรงกันข้าม ถ้าเมื่อใดก็ตาม ที่บุคคลไม่ทราบว่าตนเองมีบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างไรแล้ว ก็ย่อมนำมาซึ่งปัญหา ดังนั้น บุคคลจะต้องสวมบทบาทให้ดี ไม่สับสนในบทบาทของตนเอง และไม่ละเมิดบทบาทอันชอบของตนเอง มิเช่นนั้นแล้ว ก็จะทำให้การปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ

2.4 ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของ เทศบาลตำบล ตาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความเป็นอิสระในการดำเนินงานของเทศบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรแต่ละองค์กรเข้าใจในหน้าที่และ ข้อปฏิบัติของตนเอง จึงทำให้เทศบาลทำงานอย่างไม่ติดขัดสามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ได้ ในการบริหารงานของเทศบาล จะอยู่ในรูปของการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐบาลได้มอบอำนาจ

ในการปกครองและบริหารกิจการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย โดยมีความเป็นอิสระพอสมควร ไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนกลางเป็นเพียงคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้นการให้อิสระในการดำเนินงานจะทำให้ประชาชนสามารถเลือกผู้บริหารเข้าไปทำงานได้ตรงกับความต้องการ และสามารถบริหารงานได้สนองต่อความต้องการของประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วุฒิสาร ตันไชย (2547 : 1) ให้ความหมายว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญองค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีมากที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลควรมีการศึกษาสูง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งนี้เพราะการที่ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลมีการศึกษาสูง ก็จะสามารถในการเรียนรู้งาน และปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ เรวัตติ สมบัติทอง (2543 : 64) ที่กล่าวว่า บุคลากรของเทศบาลตำบลมีระดับการศึกษาสูงก็จะมีสามารถในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบล ตลอดจนเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี บุคลากรที่มีการศึกษาระดับสูงจึงมีศักยภาพในการทำงานสูง การพัฒนาความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลก็สามารถทำได้ง่าย ระดับการศึกษาของบุคลากรจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน หรือความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล ในขณะเดียวกัน ถ้าบุคลากรของเทศบาลตำบลมีระดับการศึกษา ไม่สูงนักมีขีดจำกัดในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลและเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ บุคลากรที่มีการศึกษาไม่สูงจึงมีศักยภาพในการทำงานต่ำ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของเทศบาลตำบล

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลต่าง

อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ซึ่งแสดงว่าการที่เทศบาลตำบลจะเข้มแข็งได้นั้น ผู้บริหารและบุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากรในเทศบาลมีการศึกษาสูงก็จะมีความสามารถในการเรียนรู้กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารและฝ่ายบริหารงานบุคคลต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการศึกษาสูงขึ้นและจัดให้การอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อฝึกทักษะและนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

1.2 จากการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารและบุคลากรในเทศบาลควรมีการศึกษาสูง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งแสดงว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้าน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการบริหารองค์การและนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อนำทักษะและความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมอีก
- 2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาและการบริหารงานของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
- 2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). การพัฒนาท้องถิ่น: 136. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์
- _____. (2547). พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประสานมิตรจำกัด.
- กรองแก้ว อยู่สุข. (ม.ป.ป.). พฤติกรรมองค์การ. รายงานการประชุมครั้งที่ 1/2540 เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2540. กรุงเทพฯ: กองประสานงานพัฒนาชนบท สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- การปกครองท้องถิ่น. (2551). กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเทศบาล. ค้นเมื่อวันที่ 18 ธ.ค. 2553 จาก <http://www.Kpi.ac.th>.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2544). การจัดการและการพัฒนาองค์การ. วิทยานิพนธ์. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โกวิท พวงงาม. (2550). การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- _____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิทยุชุมชน. ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชวนชื่น วุฒิสมนุรณ. (2547). การสำรวจความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานคลัง กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดระยอง. ปัญหาพิเศษ รป.ม. (วิชาการบริหารทั่วไป). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชวงศ์ ฉายะบุตร. (2540). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิณเนศ พรินติ้งเซ็นเตอร์.
- ตะติยา กาพวรรณ. (2545). การศึกษาความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ พช.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (ถ่ายเอกสาร).
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2545). การบริหารการพัฒนา: ความหมาย เนื้อหา แนวทาง ปัญหา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทศบาลตำบลตาโจง. (2552). แผนอัตรากำลังพนักงานเทศบาลตำบลตาโจง 3 ปี พ.ศ. 2552 – 2554. นุรีรัมย์: เทศบาลตำบลตาโจง.
- _____. (2552). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2552 – 2554. นุรีรัมย์: เทศบาลตำบลตาโจง.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2540). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2546). พฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). ทิศทางการปกครองท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บัณชुर ประดิษฐ์สุวรรณ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเทศบาล.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2540. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2540). ทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น. เอกสารการศึกษา
(สาขารัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประหัด หงส์ทองคำ. (2546). การกระจายอำนาจ: หลักและองค์ประกอบที่น่าพิจารณา.
เทศาภิบาล กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544). สิทธิเสรีภาพมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์. (2546). การบริหารส่วนท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- พัฒนา กุศรีพิทักษ์. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชุมชน
ในเขตเมือง ศึกษากรณี ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสกลนคร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร.
การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- พิรุณ เสงี่ยมนท์. (2541). การกระจายอำนาจ : ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการกระจาย
อำนาจในรูปองค์การบริหารส่วนตำบล. ปริญญานิพนธ์ รม. (การปกครอง). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (ถ่ายเอกสาร).
- รสสุคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: น้ำกิง.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2544). การบริหารจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์
วิญญู อังคนารักษ์. (2545). หัวข้อปิดคกรทรวง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มติชน.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น. ความก้าวหน้าหลังรัฐธรรมนูญ
พ.ศ.2540. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- เรวดี สมบัติทอง. (2543). การศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการ
ปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดภูเก็ต. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.:
(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. (ถ่ายเอกสาร).

- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2540). รายงานการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ.
- สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2450). รายงานการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. (2540). รายงานการศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2543). นโยบายสาธารณะ: แนวคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สามารถ ยงปัญญา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลสายตะกู อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ภาคนิพนธ์. ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุกัญญา เอ็มอัมธรรม. (2544). การจัดการและการพัฒนาองค์การ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (ฉบับที่ 2) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อาทร คุระวรรณ. (2541). รายงานวิจัยเรื่องบทบาทสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเปรียบเทียบองค์การบริหารส่วนตำบลใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ม.ป.ท) (ม.ป.พ.).

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย สุปิงคลัด

ด้วย จำสืบทำรวจพรชัย ปิ่นเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจาง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวิมลรัตน์ สุทธิดี

ด้วย จำสืบดีการวิจัย ปันเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจิง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๕๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณศิริกาญจน์ ธรรมขสนธิ์

ด้วย จำสืบทำรวจพรชัย ปิ่นเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๕๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลตะครอง

ด้วย จำเริญดำรงเอกพรชัย ปันเพชร นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลจ โดย มี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ จำเริญดำรงเอกพรชัย ปันเพชร ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๓๓/๕๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๓๐๐๐

๑๓ กันยายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลตาจ่ง

ด้วย จำลึบตำรวจพรชัย ปันเพชร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจ่ง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐๔๕๖๓ ๓๒๒๓ ต่อ ๓๘๐๖
โทรสาร ๐๔๕๖๓ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจ

อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาลตำบลตาจ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะขององค์กร ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

ผู้วิจัยรับรองว่า จะเก็บข้อมูลนี้ไว้เป็นความลับ การตอบแบบสอบถามนี้จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาจากท่าน ได้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวของท่านเอง ให้ครบทุกข้อ และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด อันจะก่อให้เกิดการสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

พรชัย ปิ่นเพชร

นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ

() 1. 21 – 30 ปี

() 2. 31 – 40 ปี

() 3. 41 – 50 ปี

() 4. 51 – 60 ปี

() 5. 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

() 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

() 2. ปริญญาตรี

() 3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. ท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

() 1. น้อยกว่า 10,000 บาท

() 2. 10,000 – 20,000 บาท

() 3. 20,001 – 30,000 บาท

() 4. 30,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งเทศบาลตำบลตาโจง

ของผู้ตอบ แบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความเข้มแข็งที่ตรงกับหมายเลขที่ตรงความเป็นจริง
ของท่านเพียงคำตอบเดียว

กำหนดให้	5 หมายถึง	ระดับความเข้มแข็งมากที่สุด
	4 หมายถึง	ระดับความเข้มแข็งมาก
	3 หมายถึง	ระดับความเข้มแข็งปานกลาง
	2 หมายถึง	ระดับความเข้มแข็งน้อย
	1 หมายถึง	ระดับความเข้มแข็งน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง				
		ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง	5	4	3	2
	ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ					
1	ขนาด/ชั้นของเทศบาลเหมาะสมกับพื้นที่.....
2	รายได้ที่รัฐจัดสรรให้ เพียงพอต่อการบริหารงาน.....
3	นายอำเภอให้ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน ของเทศบาล.....
4	จำนวนประชากรมีความเหมาะสมกับขนาด/ชั้นของ เทศบาล.....
5	จำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่ มีความเหมาะสมกับขนาด/ ชั้นของเทศบาล.....
6	เทศบาล มีการเสนอขอ งบอุดหนุน โครงการจาก หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ อปท.....
7	มีการอุดหนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นที่ไม่ได้อยู่ใน เขตบริการของเทศบาล/ที่ไม่ได้สังกัด อปท.
8	บุคลากรของเทศบาลมีความรู้/ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนหรือของเทศบาล.....
9	การให้ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่.....

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความเข้มแข็ง				
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง	5	4	3	2	1
	ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร (ต่อ)					
10	ความสามัคคีของ สมาชิกสภาเทศบาล/ผู้บริหาร/ เจ้าหน้าที่และพนักงาน.....
	ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม					
11	ประชากรมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ.....
12	มีประชากรจำนวนมากที่เสนอปัญหาและความต้องการ ของชุมชน ให้เทศบาลแก้ไข.....
13	มีการจัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนเสนอปัญหาและ ความต้องการ.....
14	มีการออกพบปะประชาชนในเขตพื้นที่เพื่อรับรู้ปัญหา และแก้ไขปัญหา.....
15	มีการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี.....
16	มีการออกเทศบัญญัติเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน.....
	ปัจจัยด้านบุคลากร					
17	มีประสบการณ์การทำงานและมีความรู้ความสามารถใน งานที่ทำ.....
18	มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ตามเป้าหมายที่ต้องการ
19	มีความเข้าใจในหน้าที่ ที่ตนเองรับผิดชอบ.....
20	มีความสามารถประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ.....
21	ให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการดำเนินกิจกรรมที่เป็น การพัฒนา.....
22	มีความผูกพันระหว่างองค์กรกับพนักงาน.....
23	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของเทศบาล..
24	มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความเข้มแข็ง				
		5	4	3	2	1
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็ง					
	ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน					
25	การติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกของเทศบาล.....
26	ความเป็นอิสระด้านการบริหาร/ปฏิบัติงาน.....
27	สามารถในการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี ความมีประสิทธิภาพและควมมีประสิทธิผล.....
28	เทศบาลเผยแพร่รายละเอียดของแผนพัฒนาที่จัดทำ.....
29	เทศบาลเผยแพร่ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา.....
30	นำปัญหาความเดือดร้อน ความต้องการ ไปดำเนินการ จัดทำแผนพัฒนา.....
31	เทศบาลมีความจริงจัง ในการแก้ปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการ.....
32	ความเป็นอิสระในการดำเนินงานของเทศบาล.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของเทศบาล
 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

พรชัย ปิ่นเพชร

ผู้วิจัย

ภาคผนวก จ
ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามสำหรับการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
D1	107.3333	94.6437	.5575	.8834
D2	107.2333	93.9092	.4788	.8854
D3	106.8000	98.4414	.3986	.8868
D4	107.2000	96.2345	.4286	.8862
D5	106.8333	98.3506	.3601	.8874
D6	107.3333	93.8161	.6659	.8813
D7	107.4667	94.6713	.5555	.8834
D8	106.9000	94.0241	.5699	.8830
D9	107.2000	96.8552	.4984	.8850
D10	107.2667	94.2713	.4909	.8849
D11	107.3000	95.1828	.5416	.8838
D12	106.6333	99.3437	.2519	.8896
D13	106.6333	96.3092	.5300	.8843
D14	106.8000	97.4069	.3697	.8874
D15	106.6333	95.7575	.5265	.8842
D16	106.7333	99.3747	.3248	.8879
D17	107.0667	97.6506	.4334	.8861
D18	106.7667	98.7368	.4350	.8864
D19	106.8000	98.0966	.4933	.8855
D20	106.7667	99.7023	.3342	.8878

D21	106.8667	97.4299	.3954	.8868
D22	106.7667	98.3920	.3298	.8881
D23	106.8667	96.8782	.4799	.8852
D24	106.9667	99.1368	.3317	.8879
D25	107.0667	98.6161	.3170	.8883
D26	107.1667	99.3161	.2540	.8895
D27	106.9000	100.1621	.2744	.8887
D28	107.0333	96.6540	.5112	.8847
D29	106.8667	94.5333	.5737	.8831
D30	106.6000	101.3517	.1405	.8908
D31	106.6333	96.8609	.3778	.8874
D32	106.9667	98.5851	.2836	.8892

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 32

Alpha = .8894

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	จ.ศ.ค.พรชัย ปิ่นเพชร
วันเดือนปีเกิด	26 พฤศจิกายน 2501
สถานที่เกิด	65 หมู่ 1 บ้านโคกชาติ ตำบลผไทรินทร์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	83/2 หมู่ 10 บ้านคางอน ตำบลตาจง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ธุรกิจส่วนตัว
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2514 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนแดง ตำบลหนองคู อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2518 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2547 มัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2552 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.ศ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2555 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์